

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 Din
Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/1. Poštni predal števil. 345. Račun poštne hranilnice v Ljubljani števil. 15.393

Ljubljana, 12. januarja 1933

Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Štev. 2
Leto V

Živali med seboj

Ali imajo živali kaj zmisla za spodobnost? - Ali poznajo čut za pravičnost? - Skrivnostna prijateljstva med živalmi - Kaj je dognala znanost

Lepa črna mačka je bila več mesecev mladima zakoncema nežna in krotka tovarišica pri igranju. Nekega dne si je pa pokvarila želodec. Bila sta prav tako nespametna kakor živalca — dala sta mačici, ko je tako proseče molodovala okoli njiju, nekoliko več njene najljubše jedi, kakor je njen želodec prenesel. In tako se je na lepi preprogi v sobi, kjer je mačka najrajši posedala in dremala, pripetila majhna nesreča...

Našla sta mačico, vso vase zgrbljeno gori na omari v kuhinji. Pri prvi priložnosti je smuknila skozi hišna vrata na dvorišče. In potem je ni bilo teden dni na izpregled — šele lakota jo je spet prignala nazaj. Toda nikoli več je nista mogla pripraviti do tega, da bi ležala in se igrala na lepi preprogi — — —

renče, če bi jim hotel vzeti slastno kost — toda če vidi velik in močan pes svojega manjšega tovariša pred polno skledo, bo po navadi spoštoval njegovo lastnino in bo z željnimi očmi od daleč gledal, kako se manjši masti — naj bo sam še tako lačen!

Čebele, ose in mravlje, ki imajo visoko razvito organizacijo in disciplino, se žrtvujejo za dom, za državo in skupnost v boju z roparji in pretepaškimi napadaleci. Posebno slaba se godi roparjem, če se lotijo listnih uši, da bi jih uplenili. Mravlje poznajo vsakatero svojih »domačih živali« tako dobro, da jih celo to zmede, če jim kdo med njihovo odsotnostjo zamenja domače listne uši z drugimi; takoj pošljejo svoje sle k »vladi«, da ji javijo, kaj se je zgodilo...

Daj poljubček!
Mlad aligator se igra z mačico

Na levi:

Pokaži mi jezik!
Velika danska doga mirno in potrpežljivo prenaša tiranije svoje prijateljice opice

Spodaj:

Iskreno prijateljstvo v kletki
Stara šimpanzka se igra z miško, ki jo pride vsak dan obiskat

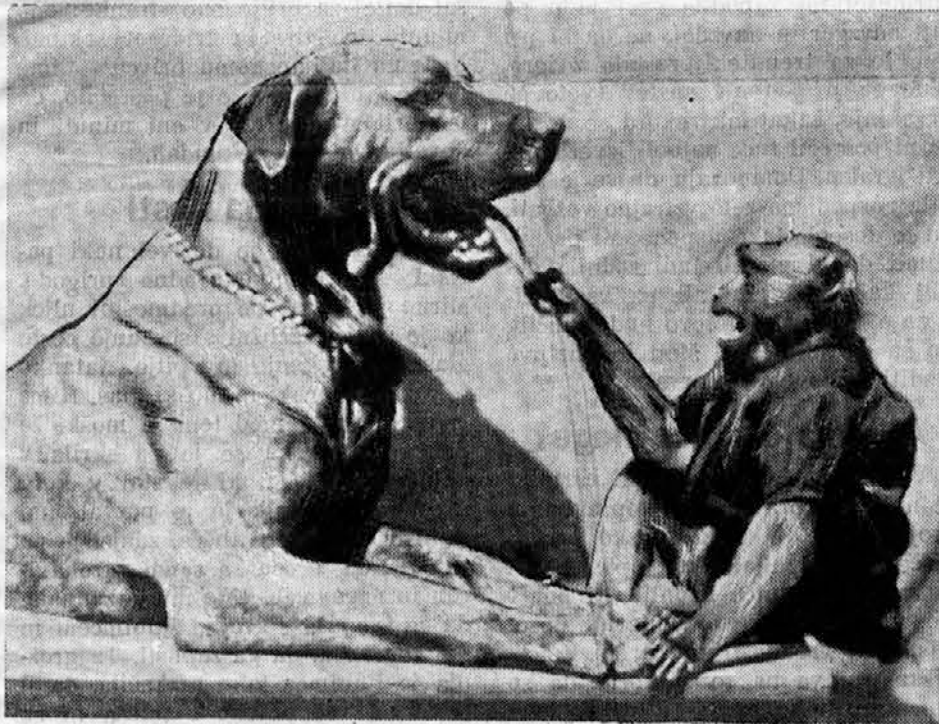
Med živalmi s pomanjkljivim pravičnostnim čutom je najbolj znana kukavica, ki podtika svoja jajca drugim pticam. Baže se to zgodi manj iz kriminalnega nagnjenja kakor iz narurne potrebe. Novejša raziskovanja so namreč dognala, da pride na eno samico po dva do tri, celo pet samcev. Zato kukavica v tednih ljubezni res ne utegne še za mlade skrbeti...

Toda druge ptice kukavici to zamerijo in jo prezirajo. Njene roditeljske malomarnosti ji nihče ne oprostijo — kjerkoli se prikaže, jo sprejmejo z vriščem in kljuni.

Kaj pa umor v živalskem svetu? Umor v pravem zmyslu besede je pri živalih le tedaj, kadar gre za bitja iste vrste. Tako je na primer klanje trotov med čebelami pravno docela utemeljeno. Čebele-delavke s tem pravočasno rešijo državo lenuške nadleže. Kadar sesalci požro lastne mladiče, se to po navadi zgodi iz potrebe — bodisi da mladiči niso sposobni za življenje in jih mati na ta način reši vseh poznejših nadlog ali je pa samica preslabotna, da bi mlade preživela. Le izjemno se zgodi, da

mati iz kakšnega drugega razloga ugonobi svoj zarod; po navadi gre tedaj za pokvarjene, rekli bi perverzne živali, ali pa take samice, ki so ob porodu tako rekoč prišle ob pamet.

In ne nazadnje je neke vrste čut za spodobnost in pravičnost tudi temelj za mnoga prijateljstva med živalmi, ki se zde človeku nerazumljiva, ker družijo bitja, ki so si po naravi drugo drugemu sovražna ali vsaj tako tuja, da se ne morejo razumeti. Po vsem tem, kar smo slišali, se nam ne bo zdelo čudno, da družijo pristrčno prijateljstvo močnejše s slabotnejšimi. Tako so na primer opažali v nekem zoološkem vrtu orjaškega slona, ki se je igral z majhnim belim terierjem. Psiček, ki bi ga slon tako lahko zmrvil, je ponoči spal slonu med prednjimi nogami, podnevi pa je pustil, da si ga je debelokožec z rilcem oprtal na hrbet, da se je tam sprehajal. Slon je bil drugače silno razdražljiv, zloben in zahrbtnen, toda od psička se je dal potrpežljivo klati v ušesa, dražiti in tiranizirati na vse mogoče načine.

Čut za spodobnost? Sramežljivost? Slaba vest? Kaj mar tudi živali poznajo take stvari?

Pri živalih je čut za spodobnost mnogo bolj razvit, kakor bi človek mislil. In prav tako tudi čut za pravičnost.

Kako bi si drugače mogli razložiti, da se pusti na primer velik pes voljno in brez renčanja mučiti in dražiti od mnogo manjšega ščeneta, in da nitri ne bevsne, če mu nesramnež suné kost izpred nosa? Neki čut mora biti, ki veleva večjemu in močnejšemu prizanesljivost in potrpljenje nasproti majhnemu in slabotnemu. Čut spodobnosti in kavalirstva, ki pri ljudeh gotovo ni tako dobro razvit — —

Celo izrazita lastninska zavest, ki jo kažejo mnoge živali, ima svoje meje. Znano je, da psi še celo na svojega ljubljeneja gospodarja za-

pravica močnejšega, ki jo je človek malo preveč splošno proglasil za prirodni zakon, v živalstvu nima listega mesta kakor pri človeku. Med kuneč pride do divjih bojev, če se hoče močnejši naseliti v luknji, ki jo je izkopal njegov slabotnejši tovariš. In čudno: navadno podleže močnejši. In če se manjša ptica-pekva vgnezdí v škorpčevem gnezdu, se bo sicer zakoniti lastnik spustil v razburjeno debato, toda največkrat bo odstopil od svoje pravice, zlasti tedaj, če je pritepenčeva samica že zlegla jajčeca.

Izjema so, kar se spodobnosti tiče, vrabci. Kadar pozimi ptice krmimo, dostikrat vidimo, kako preženo močnejši vrabci manjše ptičke, največkrat iz gole nevoščljivosti, zakaj piče bi bilo za vse pernate goste dovolj. Vrabci so torej nekaki pocestni pobalini med pticami in njihova moralna res ni kaj prida.

Iz življenja v cirkusu

Nadaljevanje zgodbe cirkuškega krotilca iz 1. štev.

Menda še nikoli ni noben stražnik hitreje izginil kakor tisti, ki mu je Sawade prepustil vrvo dobrohotno renčečega tigra. Ljudje so se do solz nasmejali. Sawade je sedel pri karniškem oknu in je srebal svojo kavo, Aleksander je pa sedel poleg njega in si zadovoljno ogledoval ljudi, ki se prekrasni živali niso mogli dovolj načuditi.

Smrtni skok

Najtežje poškodbe pa je dobil Sawade vendar prav od svojega ljubljence Aleksandra. Največja umetniška je bil tigrov skok skozi majhen obroč, ki ga je držal v goli roki. Sawade je bil obrnjen s hrbtno proti zveri. Nekoč si je Aleksander čudno dolgo pomišljal pred skokom. Prav v tistem trenutku, ko je tigar odskočil, se je Sawade ozrl vprašujoče po njem in je pri tem nekoliko spremenil svoj položaj. Ker ni mogel Aleksander zaradi tega več doseči obroča, je padel s svojimi 300 kg na Sawadejeva pleča. Hotel se je nečesa oprijeti, a je zasadel pri tem svoje kremplje globoko v meso svojega gospodarja, ga podrl na tla in ga vgriznil v ramo. Z naporom se je rešil Sawade neprijetnega objema, se postavil na noge in zavpil na tigra, naj se umakne. Aleksander je bil bolj zmeden kakor jezen. Udaril je s šapo in razmesaril Sawadeju stegno, kar na lepem mu je odgriznil prst na roki in se pripravil na nov napad. Ves v krvi se je zagnal Sawade nanj in ga udaril s pestjo po nosu in mu ukazal: »Nazaj.«

Tiger se je počasi umikal. Sawade je napol nezavesten od bolečin in izgube krvi zajecjal: »Saj ni kriv, spustite ga v njegovo kletko.« Nato se je sesedel; v bolnici je ležal več mesecev.

Potem sta bila spet najboljša prijatelja, dokler se ni Aleksander v Južni Ameriki spet spozabil in Sawadeja zdelal, da je moral kar 18 mesecev ležati na kliniki. Svojega prijatelja je pa vendar zmeraj branil. Menil je, da je moralo nekaj žival preplašiti. Aleksander je v kljub tema dvema napadoma ostal vedno enak. Če si prišel v Sawadejevo stanovanje, je ležala velika zverina spokojno pri kaminu in te niti opazila ni. Edino na svojega gospodarja je bila pozorna.

Lastnik znanega cirkusa, Karl Krone, je nekoč gostoval na Vzhodnem Pruskem. V menažeriji so postavili poskusno manežo, in kazali ljudstvu poskuse s tigri. Za šotori se je takrat igralo nekaj otrok, med njimi Kronejeva edinka Friderika. Neki hlapec je iz nepredvidnosti prezkodaj odprl vrata in že se je neki tigar izmuznil na prosto.

Med življenjem in smrtjo

Nikoli ne napadajo zveri, ki so ušle, takoj, temveč se skrivajo v kakšen temen kot. Preden so še mogli kaj ukreniti, je že zlezal tigar pod platno najbližnjega šotora, za katerim so se igrali otroci. Prav tem trenutku je prišel sam Krone.

»Za božjo voljo! Otroci! Moja Friderika!«

Premišljeno je takoj odredil vse potrebno.

»Prinesi mi z voza železno okovo za pest in samokres in skoči po Ramona Pietra, ki naj vzame laso!« je zavpil hlapcu. Medtem se je postavil tik pred pihajočega tigra, da bi preprečil napad na otroke. Prinesli so mu železno okovo in samokres, in Pietro, napol Indijanec, je bil že tu s svojim lasom, ki nikdar ne zgreši.

»Pietro, ujemi ga. Če bi napadel otroke, ga ubijem!«

Tako je kril oče s svojim telesom hčerko, ki se je brezbržno igrala za platno in ni slutila nevarnosti. Neki radovedni obiskovalec je poleg vsega privzdignil prav v tistem trenutku platno šotora in že se je s pihajoč tigar zagnal naprej.

»Friderika, srcece, kar mirna ostani, saj očka pazi!« je zavpil Krone. Grozeče je dvignil železno okovo in nahrulil tigra.

Hkratu je že zažvižgal Pietrov laso in se zadrnil okoli vratu besnega tigra, ki se je takoj postavil na zadnji nogi. Ne da bi se zmenil za ostre kremplje, ki so mu razmesarili roko, je Krone udrihal z železno palico po prednjih tigrovih šapah. Pietro je vrgel vdrugič laso, ki je ujel tigra čez prsi. Dvanajst mož se je uprlo in potegnili tigra nazaj v kletko.

Šele zdaj je skočil Krone k svojemu otroku. Kakor pravi cirkuški otrok je Friderika obstala na prostoru, kakor je očka ukazal.

Tigri so neprimerno nevarnejši od levov, ker po bliskovito napadejo. Najboljši krotilec, kar jih poznamo, je bil menda Henrik Wagner. Malemu možu bi nikdo ne prisodil, da je gospodar 24 marogastih zveri. V svoji veliki skupini je imel dva odličneža: Judito in Rano. Judita je bila najbolj zahrbtna in besna, Rana pa dobrovoljna. Z Rano je kazal Wagner rokoborbo. Pustil je, da se je tako dolgo zaganjala vanj, da je končno položila svoji prednji šapi na njegovi rami. Kadar so se gledalci v obupnem strahu dvignili s sedežev, je zašepetal Wagner svoji Rani v uho: »Pridna, Rana, zdaj pa pojdi kar lepo na svoj prostor!« Ubogljivo je Rana odskočila. Občinstvo je od navdušenja kričalo in cepetalo z nogami.

Nekoč je pa Wagner zbolel. Nadomestoval ga je prvi pomočnik, ki mu je Wagner strogo prepovedal poskušati trik z Rano. Slavohlepje ga je pa vendar zapeljalo, toda zamenjal je pohlevno Rano z zahrbtno Judito. Ta ga je sevda takoj pobila in mu zasadila kremplje v meso. Vpil je kakor iz uma in se boril z zverino, ki je divje sekala z zobmi vanj.

V pravem trenutku se je pa pojavil Wagner ves razžarjen od vročice. Ni si našel mira; hotel je videti, kako delajo njegovi tigri brez njega. Ko je videl, kaj se je zgodilo, je brez pomišljanja kar v spalni obleki skočil v manežo. Zagrabil je zdvijano Judito za uho in jo prisilil, da je svojo žrtev izpustila. Hkratu je skočil nazaj in zavpil: »Judita, na

svoj prostor!« Preplašena je ubogala besna zverina ukaz svojega gospodarja in se počasi splazila na svoj prostor. Rana pa se je takoj kakor v obrambo postavila pred Wagnerja. Ves krvav in s poslednjimi močmi se je vlekel napadeni krotilec proti vratom. Širok krvav pas je kazal njegovo pot. Ostali tigri so postajali nemerni in so hoteli zapustiti svoje prostore, da bi napadli krvavečega krotileca. Wagner je pa tako večše metal v nje različne predmete, da je vsakega neubogljivca prisilil nazaj na prostor. Nikoli še niso obiskovalci Wagnerju toliko ploskali, kakor takrat, ko je v spalni obleki, naslejen na svojo Rano, ves v vročici stal med svojimi dvanajstimi tigri, ki jih je vedno iznova z močjo svoje besede prisilil, da so ostali na svojih prostorih. *

Svetovna prvakinja igre jo-jo

Te dni so priredili v Budimpešti tekmo najboljših jojojev. Po hudi borbi je zmagala gospodična Szonyjeva. Komisija, ki je bila sestavljena iz samih najboljših strokovnjakov, je ugotovila, da je gospodična Szonyjeva nič manj kakor dvatisočstinitiridesetkrat zapodila svoj jo-jo po niti navzgor in navzdol, ne da bi pri tem le za trenutek prestala z igro. Zato so ji podelili naslov svetovne prvakinje, zakaj tak rekord se doslej še ni posrečil tudi najbolj izvežbanemu igralcu. Domnevajo, da se je moral gospodična zelo vztrajno vežbati, da je dosegla take uspehe. Mi pa mislimo, da bi morali tudi sodniki dobiti kako nagrado ali pa vsaj priznanje, ker so se gotovo hudo mučili, ko so morali toliko šteti in pazljivo slediti igri svetovne prvakinje. **

Ali imajo opice noge?

Videti je, da se angleški cariniki še ne čutijo prav doma v opravljanju svoje službe. V folkestonsko pristanišče so pripeljali šest opic, ki bi morale z železnico nadaljevati pot v London. Cariniki so zahtevali deset odstotkov vrednosti kot carino. Železniška uprava pa se je uprla, da so opice štirinožci in da so zaradi tega carine proste. Cariniki pa so trdili, da so opice dvonožci, da imajo po dve roki in dve nogi, in da morajo zaradi tega plačati zanje carino. Tako se je torej razvil pravcat spor!

Zdaj se je železniška uprava pritožila pri glavni carinarnici v Londonu. Tam pa je dobila tale odgovor:

»Opice niso ne dvonožci ne štirinožci. Opice so štiriroke živali, ker imajo štiri roke. In ker so samo štirinožci oproščeni carine, je treba opice vsekako ocariniti.«

Opice so torej nekaj izredno zanimivega, ker nimajo nog... *

Angleška železnica pa se s to salomonsko sodbo ni zadovoljila in je vprašala za strokovnjaški nasvet zoološki zavod. Brehm, največji raziskovalec živalstva, je uvrstil opice med štirinožce, ker se največkrat premikajo po vseh štirih dalje. A Brehm je zastarel in gotovo ni napisan za carinarnice. **

Raztreseni profesor

V neki ameriški bolnici so pripeljali operiranega bolnika v njegovo sobo, kjer sta ležala že dva druga bolnika.

»Ali so tudi vaju operirali?« ju je vprašal in videti je bilo, da le s težavo govori.

»Seveda,« je odgovoril prvi, »pa celo dvakrat; profesor je imeniten ranoceelnik, toda strašno pozabljen je in raztresen. Pred tremi tedni me je operiral za slepičem. Vse se je dobro končalo. Toda po desetih dneh sem naenkrat začutil strašne bolečine. Preiskali so me in me še enkrat operirali. In kaj šo našli? Profesor je bil pozabil kos vate v moji trebušni votlini.«

»Meni se je podobno zgodilo,« je rekel drugi. »Bilo je prav tako kakor pri vas, samo da je pri meni pin-ceto pozabil.«

V tem trenutku se odprejo vrata in profesor pogleda v sobo:

»Oprostite, ali je morda kdo od vas videl moje naočnike?«

Pravkar operirani bolnik je omedlel... **

Rekord v britju

V nekem italijanskem mestecu so hoteli posnemati Američane in tako so razpisali tekmo za brivce. Kdor bo najhitreje obril stranko, dobi za nagrado 200 lir. K tekmi se je prijavilo mnogo brivcev in mnogo moških, ki so se hoteli dati zastopj briti.

Dve sto brivcev se je spravilo na dve sto žrtev. Svetovni rekord je znašal dotlej za britje ene stranke: eno minuto in štiri in trideset sekund. Nekemu italijanskemu brivcu — ime mu je Galdini — se je posrečilo, da je obril svojo žrtev v eni minuti in devetindvajsetih sekundah. **

Eva na cesti

Ni dolgo tega je doživel neki pariški stražnik nenavadno prigodo. Mirno je stopal po predmestni ulici, ko je zdajci zaslišal sosednje ceste glasno prerekanje in vpitje. Natanko je razločil ženski in moški glas. Hitro je tekel tja, a med tem je moški že pobegnil, ženska se je pa skrila v velik vinski sod, ki je stal v kotu dvorišča. Stražnik jo je pozval, naj zapusti svoje skrivališče, zdajci je pa zapazil, da je ženska samo v rokavicah in nogavicah. Ihte mu je zaupala, da se je sprla s svojim ljubimcem in mu zagrozila, da ga zapusti. Ta grožnja je ljubimca tako razkačila, da ji je strgal vso obleko s telesa in se izgubil v noč. **

Obrvi v vseh barvah

Najnovejša moda so zdaj umetne obrvi. V nekem pariškem modnem salonu so razstavili najlepše manekenke z umetnimi obrvmi v najrazličnejših barvah. Kakršna je barva obleke, taka mora biti tudi barva obrvi. Obrvi snameš zvečer, preden ležeš spat, in drugo jutro si natakneš nove, ki se ujemajo z barvo jutranje halje. Lahko dobiš pa tudi trajne obrvi. »Trajne« obrvi nosiš lahko mesec dni, če si ves ta čas ne umiješ oči. Take obrvi stanejo svojih 140 dinarjev ali pa še več. V pariški podzemeljski železnici že lahko srečaš dame z umetnimi obrvmi. Zadnjič so v nekem avtobusu občudovali plavko, ki je imela zelene obrvi v istem odtenku kakor je bila njena obleka. — Ali je še kje kaka norost, ki je moda ne bi izkoristila? **

Skrivnost briksenskega berača

Iz življenja enega izmed največjih vohunov

Ves Briksen si beli glavo: kdo je ta človek? Starec se je bil nedavno tega pojavil v južnotirolskem škofovskem mestecu. Z nikomer ni govoril, boječe se je plazil po ulicah, časih je beračil, časih pa je stikal med odpadki in nihče ni vedel o njem drugega kakor da stanuje v majhni izbiči, kamor ni nikogar pustil.

Mahoma pa je izginil. Nekdo se je domislil, da bi šel v njegovo izbico gledat, kaj se je zgodilo z njim. Potrkali so na vrata. Nič se ni zganilo. Tedaj so s silo vdrli. Našli so starca ležečega na slamnjači — mrtvega.

Poklicali so grobarja. Preiskali so sobico, kjer ni bilo ne mize ne stola, samo črn kovčeg je stal poleg slamnjače. Odprli so ga. V njem je bila stara obleka, umazano perilo in med cunjami skritih štiri sto lir gotovine.

Milijonski zaklad v kovčegu

Grobar ni dalje iskal. Tekel je k sodišču v oddelek za zapuščine in se vrnil z uradnikom v podstrešno izbico. Oba sta zdaj temeljito preiskala kovčeg in odkrila ogromen zaklad: šop delnic in vrednostnih papirjev, sveženj zlatnikov iz vseh evropskih dežel, šop ključev, bančna nakazila, bankovci, obračuni, izvlečki bančnih računov in razna pisma.

Zapuščina dozdevnega berača, ki je tako skromno in tiho živel v svoji izbi, znaša recj in piši pet milijonov lir, neglede na dragocenosti, ki ležijo v raznih bančnih safih, kamor nedvomno spadajo najdeni ključi — a zapiskov o tem, kam spadajo, ni.

Vohun in prijatelj Viljema II.

Do danes še niso mogli ugotoviti kje so bančni safi in kaj je v njih.

Toda to še ni vsa skrivnost. Našli so dopise, ki jasno pričajo, da je bil pokojni v tajni službi raznih generalnih štabov; med drugimi so našli tudi izkaznico francoske vohunske službe. Najbolj je pa presenetilo lastnoročno pismo Viljema II., ki je iz Doorna čestital pokojniku za rojstni dan 1. 1931. tik preden je berač umrl. Po papirjih sodeč, je bil pokojnik Heinrich Basse iz Bonna ob Reni.

Najbolj čudna pa je beračeva oporočka. Takole se glasi:

»Podpisani Heinrich Basse iz Bonna ob Reni, rojen 1. 1850., zapuščam vse svoje imetje kitajskemu narodu, odnosno njegovi vladi. Zelim, da porabi kitajski narod moje premoženje samo za to, da bo laže podjarmil evropska plemena.«

Kitajska nastopa dediščino

S tem zagometka ni bila rešena. Narobe! Postala je še bolj zamotana. Iz Nemčije se je oglasilo nekaj ljudi, češ da so Bassejevi dediči. Zavrnilo so jih zlahka, ker je bilo ime izmišljeno. Zadnje dni februarja letošnjega leta, kmalu po smrti starega berača, pa se je zglasila v Briksnu kitajska komisija, ki je prevzela dediščino za kitajski narod. S tem se je zdelo, da je zadeva urejena in končana, in Briksnu je ostal le skromni čudakov grob.

A stvar vendar še ni pokopana. Že nekaj tednov se zdaj v Franciji in Nemčiji spet ukvarjajo s skrivnostjo »briksenskega berača«. V zvezo z njo spravljajo odkritja francoskega poslanca Paléologa, ki je dognal veliko vojaško izdajo nekega nemškega generalštabnega častnika.

Mož z obvezano glavo

Francoski diplomat pripoveduje, kako je 1. 1904. obiskal tedanjega francoskega generalštabnega šefa, ki mu je med drugim pripovedoval tudi tole:

»Nedavno tega smo dobili iz Liégea pismo, ki ga je očitvidno pisal neki višji nemški častnik. Mož nam je ponudil na prodaj razvrstitveni načrt nemške vojske. Stotnik Lamblin je stopil z njim v zvezo. Dobila sta se v Parizu. Tujec je imel obvezano glavo, ki ga je dobro zakrivala — samo sivi brki so gledali izpod obveze. Skrbno je pazil, da nam ni ničesar izdal o svoji osebi. »Čez eno uro zapustim hotel,« je rekel; »če me boste nadzirali, me ne boste nikdar več videli. Vem, da je moje ravnanje podlo,« je dodal, »a oni so z menoj še podleje ravnali. Hočem se jim maščevati.«

Stotnik Lamblin se je še dvakrat s tujcem sestal. Enkrat v Švici, drugič v Nici. In tujec mu je res izročil razvrstitveni načrt nemške vojske proti Franciji. V svojih pismih se je tujec podpisaval z značko: »Maščevalec«. Zahteval je od nas 60.000 frankov, ki smo mu jih brez obotavljanja izplačali.«

Ali je »maščevalec« briksenski berač?

Lahko si mislimo, da Nemčija ni bila bogsigavedi kako navdušena nad Paléologovo objavo. V uradnih krogih so brž izjavili, da so jim ta odkritja že dolgo znana in da ima Paléologova objava samo zgodovinsko vrednost. Ostalo je torej vprašanje: Kdo je bil mož z obvezno? Maščevalec, ki si je dal svoja užaljena domovinska čuvstva potolažiti s šestdesetimi tisočaki francoske valute?

Odgovor se glasi: Briksenski berač! Pred nekaj dnevi so prinesli francoski listi to vest. Dobil so jo v Monakovem. In v Monakovem trdijo, da so jo dobili pri najvišji vojaški oblasti. Monakovčani pravijo, da je Paléologue objavil svoje spomine šele tedaj, ko je bil »maščevalec« mrtev. Med zapuščino briksenskega berača so našli dopise in izkaznico francoske vohunske službe. Pismo bivšega nemškega cesarja pa dokazuje, kako dobro je vohun igral svojo vlogo. Posrečilo se mu je, da je do smrti varal ljudi. Monakovska poročila pričajo torej, da so v Nemčiji ljudje, ki prav dobro vedo, kdo je bil »briksenski berač«, kdo je bil »maščevalec« in kdo je bil »Heinrich Basse«. Ali bodo zdaj izpregovorili? * *

Biseri so prepoceni

V Ameriki so zmetali milijone ton žita v morje, da se ne bi kruh preveč pocenil. Tudi bombaž so v Braziliji sežgali, med tem ko hodi na milijone ljudi po svetu v cunjah. Še kavo so tam uničevali, da ne bi cene preveč padle...

Tudi draguljarji so poizkusili nekaj podobnega. Dognali so, da je preveč biserov na svetu. Japonski trgovci z biseri so zato hitro uničili veliko količino teh draguljev v vrednosti treh milijonov dinarjev. Cene biserov bodo zdaj spet poskočile.

Ali pomeni to, da bodo imenitne dame v Evropi in Ameriki nehale kupovati dragocene ovratnice? O, ne, nekaj deset tisočakov je brez pomena, če gre za bisere. Kruh in obleka, da, to je nekaj drugega, to so luksusni predmeti...

Usodno praznoverje

V poljski vasi Palenkinu je neka kmetica rodila dvojčka. Ker je vaška padarica ob porodu zatrdila, da ima otrok nepriroden glas in čudna dlesna, so bili kmetje prepričani, da mora biti otrok obseden. Zato so ga pustili brez hrane, da je od lakote umrl.

Naši bralci pišejo

Vse v tej rubriki objavljene prispevke honoriramo po 20 Din. — Rokopisov ne vračamo.

Naš rekord

Živimo v dobi, ko se vse lovi za rekordi, po suhem, v zraku in na vodi. Povsod: kamor le more seči sportna ali nesportna koreninica. In kdor vjame kak rekord — časih nemalo bedastega — postane slaven, in še več, bogat.

Pa sem se vprašal pri čitanju časopisov, kako da se nič več ne sliši o gladovnih rekordih. Odkar je umrl slavni župan MacCormick — ali kako se je že pisal tisti trmasti onga — se res nič več ne sliši o pravih profesionalnih te stroke. Tudi Gandhi je hotel postati tak profesional, pa je o pravem času zbežnil. O, pa je še stradačev, nič koliko jih je! Takole okrog nezaposlenih delavskih družin bi morali pogledati in bi našli stradače, ki vam gladujejo po 365 dni na leto in le še za to žive, da stradajo, ali pa narobe. Gospod urednik, ali ne bi kazalo poiskati tudi med temi amaterji rekorderja in ga obsuti s slavo, ali še bolje, z bogastvom?

Ljubo.

O pogrebi

V vseh večjih mestih po vesoljnem svetu, pa tudi že v Zagrebu so že zdavnaj prepovedani pogrebi skozi mesto, in vsakega pokojnika takoj po smrti prepeljejo v mrtvašnico na pokopališču, odkoder se potem vrši tudi pogreb. Tako se prepreči vsaka možnost okužbe, pogreb je opravljen v kar najkrajšem času, svojcem in prijateljem se ni treba mučiti skozi vse mesto, pa tudi promet se ne ovira. Ali ne bi tudi v Ljubljani kazalo misliti na kaj takega? Ali je res potrebna sveča, da vidimo zoro?

R.

Jetika revežev

Tisoči hirajo pri nas za kruto morilko jetiko. Ker pa živimo v dobi, ko se da ta bolezen z modernimi sredstvi vsaj popraviti, če že ne popolnoma ozdraviti, je res greh, da toliko ljudi za njo umre, ker si ne morejo privoščiti zdravljenja. Kajti naša zdravilišča so dosti predraga.

Kaj se ne bi moglo v vsaki banovini napraviti vsaj po eno zdravilišče za jetične s takimi cenami, da bi se lahko zdravili tudi siromašnejši ljudje?

M. P.

Kaj je kriza?

Kaj je kriza? Kriza je po eni strani preobilica dobrin, po drugi strani pa njih pomanjkanje, pomanjkanje zaupanje po eni in vrednosti zaupanja po drugi strani, bojazen pred sorazmernostjo po eni in končno krivi pojmi o dolžnosti in pravici vobče na drugi strani. Ali tedaj obstoji kriza? Ne! Kriza bi obstojala le tedaj, če zemlja ne bi več krila človeških potreb.

M. M.

Službo dobe

V sedanjem času vsesplošne krize in pomanjkanja nam manjka tudi ljudi za nekaj vrst novih poklicev; službo in stalno namestitev bi dobili takoj.

Po ljudeh, ki bi za bogatine plačevali, je povpraševanje vse povsod. Marsikateri petičnik, ki se zdaj boji pretresa svoje denarnice, bi potem milostno dopustil, naj životarijo na svetu tudi umetnost, književnost in drugi podobni »pojavi«, ker bi plačal zanje drugi. Tudi dobrodelnosti

in usmiljenja bi nastalo v izobilici z nastopom za bogatine plačujočih ljudi. Seveda bi pa večji del haskala dobrodelnosti in usmiljenja moral ostati petičnikom za njihov trud.

Manjka nam tudi ljudi, ki bi plačevali pijancem »ceho« po gostilnah. Koliko več življenja bi bilo potem po gostilnah, koliko več priložnosti »za kresanje uma svetlih mečev« in za reševanje svetovnih političnih vprašanj!

Potrebno bi nam bilo tudi ljudi, ki bi beračem malhe nosili. Beračenje se je silno razpaslo; razumljivo. Toda le malo jih je med njimi, ki bi bili z malim zadovoljni. Zgodi se, da bi prosjak še česa poprosil, pa nima več kam bi del. Kako prav bi mu prišel postrežček, ki bi mu nosil in še tu pa tam prosil zanj, da bi berač lahko v senci ležal in se mu ne bi bilo treba izgovarjati z nezaposlenostjo.

In naposled nam, manjka še čvrstih korenjakov, ki bi jih postavili po večjih hišah kot strojnike pri strojih za metanje nadležnih prodajalcev in agentov na cesto. Močni bi pa morali biti, da bi tedaj, če bi aparat zaradi prevelike zaposlenosti kdaj odpovedal, metali te agente lastnoročno iz hiš. Suški.

Drevo, ki žre ljudi

Nerešena uganka z otoka Madagaskarja. — Rastline, ki ubijajo ljudi: najprej jih zastrupe in potem s svojimi soki razkroje

mačini pred njimi umeknili; tam žive ločeni od vsega sveta. Zato so si še do danes ohranili svoje starodavne, nenaavadne običaje.

Ta stara plemena verujejo v strašne in krvoločne bogove; ni čudo, saj žive neprestano v divjini, sredi zveri. In med njihove verske običaje spada tudi darovanje drevesu, ki žre ljudi.

Po njihovem pripovedovanju je to drevo podobno orjaškemu ananasu; deblo meri v premeru skoraj dva metra. Namestu cvetov se dvigajo iz njegovega vrha velikanski mesnati listi, ki so na notranji strani porasli z dlako in opremljeni z močnimi lovskimi. Ti listi se na naj-

rahljši dotik skrčijo in zapro. Kar koli pride v doseg lovke, potegne drevo brez usmiljenja v svoj kelih in razkroji z jedkim strupom, ki ga izločujejo deblo in listi.

Ta strup rabijo prebivalci v manjših količinah kot mamilo pri verskih obredih. Daritvena svečanost, v katere središču je ljudi žroče drevo, traja ves dan. Ko je na vrhuncu, vržejo »božanstvu« od strupa omamljeno žrtev — človeka ali pa daritveno žival. Strup deluje zelo hitro in smrtno; v nekaj urah je človek razkrojen.

»Naprednejšim« madagaskarskim plemenom pa služi to drevo še v druge namene: za nekak ameriški električni stol. Pravijo namreč, da morajo veliki zločinci, ki jih sodišče obsodi na smrt, umreti v objemu morilskega drevesa.

Tako pripoveduje dr. Liche. In ker se njegovo poročilo vjema v bistvu s pripovedovanjem drugih raziskovalcev in potnikov, je razumljivo, da ti zanimivi problemi mikajo prirodoslovce, če ne zaradi drugega, že zato,

da bi prišli tej prastari pravljici o drevesu, ki žre ljudi, do dna. Ekspedicija profesorja Hursta se bo izkrcala v Majungi, od ondod pa bo prodirala v notranjost dežele, proti severu in jugu.

Resnica ali pravljica?

Na nenavaden način sta se v majhnem mestecu Hessonu v Ontariju po dolgih letih našla dva brata. Adolf Holcher, doma na Avstrijskem, si je napravil tam majhno brivnico. Lepega dne je prišel neki gospod, da se obrije. Holcher mu je sam stregel in začela sta se pogovarjati. Med pogovorom se je pokazalo, da sta oba Avstrijca, da sta oba v istem mestecu rojena in da imata oba iste znance. Tedaj pa je polobriti gost planil s stola in se srepo zagledal v brivca. V naslednjem trenutku mu je padel okoli vratu, zakaj brivec je bil njegov brat, ki ga je bil kot otroka zadnjič videl na Avstrijskem, in ga je že tako dolgo zaman iskal. **

HUMOR

Prezír

A: »Vaš kolega dr. N. je imenovan za vseučiliškega profesorja.«

B: »Ta? — Ni mogoče! Saj to je skandal!«

A: »Nič ne pomaga, dragi B; kadar ga boste poslej srečali, ga boste že morali ogevoriti z »gospodom profesorjem!«

B: »Kaj še! Takemu oslu bom še zmerom rekel »gospod kolega!«

Zloraba

»Ti, Karl, kaj je to prav za prav: Zloraba epojnih pijač?«

»Tega ne veš? — To je nekaj takega, kakor če na primer rabiš špirit za razsvetljavo!«

Vzrok in učinek

A: »Zakaj je pa oni tako žalosten?«

B: »Ker so mu denarnico ukradli.«

A: »Kako pa to veš?«

B: »Ker jo imam jaz!«

Besedna igra

»Priznam, draga moja, da so ženske lepše od moških.«

»Naravno!«

»Ne naravno, umetno!«

Vprašanje

»Koliko je star človek, ki se je rodil leta 1892?«

»Moški ali ženska?«

Bivši žongler

kot natakar

Težak jezik

»Slovenščina je težak jezik,« meni Madžar. »Na primer, kaj to pomeni, kar sem zadnjič slišal pri kvartah, da je gospod Vaclavski imel veliko svinj?«

Razložili so mu, da to pomeni, da je gospod imel veliko srečo.

Drugič je Madžar povabljen na domačo veselico. Vse je dobre volje, tudi Madžar, ki vneto pleše. Tedaj ga vpraša domačica:

»Ali ste z mojo hčerko že kaj plesali?«

Madžar: »Ne, te svinje še nisem imel!«

Kazen

Veliki pretep v trški gostilni »Pri krotkem jagnjetu« je imel epilogo pred

sodnijo. Kaznovan bi moral biti tudi trški redar, ker je pretep mirno gledal, ne da bi bil posegel vmes.

»Gospod sodnik,« je tedaj spravlivo dejal krčmar »Jagnjeta«, »mislim, da je zanj že to zadosti velika kazen, da je moral mirno gledati!«

Zlobno

»Snoči sem srečala tvojega moža, a me ni videl!«

»Ah, res, saj mi je povedal!«

*

»Saj nimaš niti pojma o slikanju! Kaj pa prav za prav slikaš?«

»Slikam, kar vidim.«

»Bolje bi bilo, da bi gledal, kar slikaš!«

Upajmo!

Pri krstni predstavi Riharda Straussa »Smetane«. Gracijozna godba ima tudi nekaj šegavih partij, v katerih pride čudno groteskni učinek v glavnem s tem do izraza, da godbeniki pihala zamaše.

Ko se je navdušeno ploskanje nekoliko poleglo, poišče neka dama iz boljše dunajske družbe velikega komponista v garderobi.

»Samo to mi povejte, spoštovani mojster,« je vsa navdušena, »ali delajo te komične glasove vaši godbeniki res z usti?«

Rihard Strauss se dobrohotno nasmeje:

»Upam, milostljiva!«

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

Povest, ki smo jo v prejšnji številki začeli prinašati, je napisal P. R. — tisti pisatelj, ki nam je dal že „Nezakonsko mater“. Naši čitatelji, ki so brali 1. in 2. letnik „Romana“ se gotovo še dobro spominjajo pretresljive ljubavne zgodbe, ki je takrat zbudila vseobčo pozornost in priznanje. „Kalvarija ljubezni“ je napisana po

resničnih dogodkih iz polpretekle in nedavno minule dobe in je pretresljiva slika človeškega trpljenja in strasti. Prepričani smo, da nismo mogli svojim zvestim čitateljem za novo leto bolj ustreči, kakor s to našo novo povestjo, ki jo bodo z velikim zanimanjem brali od začetka do konca.

KAJ SE JE DOSLEJ ZGODILO

Mladi odvetnik Ciril Milavec živi v srečnem zakonu s svojo ženo Ljudmilo in otročkoma Božo in Markom. V Ljudmilo je zaljubljen kirurg Emerik Horvin, ki jo neprestano zalezuje; mož o tem nič ne ve. Nekega dne mora Ciril v Zagreb po opravkih; žena ima temne slutnje. Drugi dan se mož vrača nazaj. V vlaku premišluje o svojem življenju in o svoji sreči. Takrat se spomni svoje prve študentske ljubezni na Dunaju: Ilona Adelina Matoš ji je bilo ime in vročekrvna Madžarka je bila. Ko je spoznal Ljudmilo, je z njo napravil konec. Ko tako premišlja, zagleda nenadoma na kovčegu, ki je ležal na mreži v kupeju, ime nekega hotela iz Budimpešte in tri začetnice: I. A. M.

Sunkoma ga je vrglo kvišku. Njegov obraz je pokrila mrliška bledica. Prav takrat se je prikazala pri polodprtih vratih kupeja ženska postava. In iz stisnjenih Cirilovih ust se je izvil pridušen krik:

»Adelina!«

Neznanka se je osuplo obrnila.

»Adelina!« je ponovil mladi mož kakor okamenel.

Šest let, ki so minila od tistih dob, ni prav nič prizadelo Madžarkine lepote. Iz deklice je postala žena. Nekdanja vitka postava se je umaknila polnim okroglim oblikam čudovite harmonije. Polt je ohranila svoj nekdanji jantarjev ton, črne oči svoj mamljivi lesk. Le ustnice so postale bledeje in nekatere črte v njih kotih so izdajale prestano bolelost in grenkobo.

»Ciril!« je zajecjajala.

In z glasom, ki se je lomil od presenečenja in vznemirjenja, je hlipnila:

»Vi... vi...«

Oh! Kako je čutila, da nekdanja ljubez se ni umrla v njej... Da še zmerom živi... še mogočnejše kakor nekoč! Nepremagljiva sila jo je vlekla k Milavcu in njene roke, njene ustne so se razklenile:

»Moj Ciril...«

V njenih plamenečih črnih očeh se je zdelo, kakor bi bila zagorela nenadna blaznost... Blaznost od veselja... od upanja... blaznost, ki jo je odnašala v čudovit sen.

»Moj Ciril!... Previdnost je milostna, ko te mi je poslala na moji prvi vožnji po tvoji domovini na pot... O, saj sem si rekla da ni mogoče, da te ne bi nikoli več videla!«

Ciril jo je poslušal z nagubanim čelom, s stisnjenimi ustnicami, s trdim pogledom. Odmaknil se je od nje.

»Gospa!« je vzkliknil očitaje.

Toda ona, kakor ga ne bi bila slišala.

»Ah!... Če bi vedel, koliko sem morala pretrpeti, ko sva na mojo željo zbežala z očetom z Dunaja, kamor sem prišla iskat veselja in razvedrila, pa sem našla samo bolelost in razočaranje. Mislila sem, da mi je zblazneli. Prizadevala sem si, da izrujem tvojo podobo iz srca... iz življenja. Vse zaman!... Že ob prvem srečanju s teboj se mi je neizbrisno vtisnila v srce... In tako sem vlekla s seboj svojo nesrečno, breznažno ljubezno, kakor vleče obsojenec svoje verige.

Nekega dne — oh, vse ti moram povedati, in ti mi boš odpustil, saj si bil zmeraj tako dober, Ciril moj — nekega dne je prišel nekdo drugi in mi šepetal na uho besede ljubezni. Nisem ga hotela poslušati. Take besede so mi bile zoprne. Toda minevali so meseci in meseci... Moj oboževalc se ni naveličal... Prisegel mi je, da je pripravljen dati zame svoje življenje...

Pred osemnajstimi meseci je ta človek odpotoval v vašo deželo, da tam poskusi svojo srečo. Preden je odšel iz Budimpešte, se mi je zaklel, da mi na veke ohrani zvestobo: prisegel je, da se z

nobeno drugo ne poroči, da bo živel z nado v srcu, da mi nekega dne otaja srce. Od tistih dob mi je večkrat pisal, in vsa njegova pisma so polna nežne ljubezni.

Toliko vztrajnosti me je ganilo. In potem mi je prejšnji mesec nenadno umrl moj ubogi oče.

Vedel je za to ljubezno in zaobljubil me je, da bom vzela njega, ki je v njem že dolgo videl izpolnitev moje sreče.

Še poslednjič sem se skušala upreti. A naposled sem le podlegla njegovim prošnjam in pristala. Prodala sem posestvo, kjer sva stanovala, in pripotovala s svojo sobarico, ki sem jo pustila bolno na meji, da izpolnim obljubo, ki sem jo dala očetu na smrtni postelji.

Vse to je govorila v presekanih stavkih, z glasom, ki je drgetal od vznemirjenja. Še zmerom je iztezala svoje roke proti mlademu možu.

»In zdaj... zdaj sem našla tebe.

Tebe, ki te niti za trenutek nisem prestala ljubiti... Tebe, po katerem moje srce že vsa ta leta koprne... tebe, ki si moja vera in moje življenje. Ah! Moj ubogi oče mi mora oprostiti, da prelomim besedo... In ti, ki si dober, ti mi boš odpustil greh, ki sem se ti ga izpovedala...«

»Ničesar ti nimam odpustiti«, je odgovoril Ciril.

Ob hripavem in trdem glasu je mlada žena vztrepetala. Bilo je, kakor bi se bila šele tedaj zavedala, kje je, kakor bi se bila šele tedaj zbudila iz sna, ki jo je dotle uklepal. Ségla si je z roko po čelu, ki je bilo mokro od znoja. Senca ji je pokrila obraz. In iz njenih črnih zrenic je udaril blisk.

»Ciril!«

»Prepozno! Prošlost je mrtva!« je rekel mladi mož.

Mehanično je za njim ponovila:

»Prošlost je mrtva!«

In potem, zdajci se ji je izvil krik... kakor pridušeno ihtenje... Bodeča slutnja se ji je zarežala v srce. Oči so se ji razširile in se s smrtno tesnobo in z neizrekljivim strahom uprle v mladega moža.

»Kaj to pomeni, Ciril?« je zajecjala.

In videč, da ji ne odgovori... da je prebledel... da njegova zmeda čedalje bolj narašča, je Adelina začela razumevati. Nehote se je odmaknila za korak in se z roko oprla ob vrata. Zakaj čutila je, da jo prijemlje vrtoglavica... Opočeka se je. In potem se ji je nenadno utrgal vreseč smeh:

»Tak ste mi lagali... vi, ki sem vam neomajno zaupala, vi, ki sem vam pravkar vse odpustila!«

Ciril je še zmerom molčal.

»Ah! Ne odgovorite! Torej je res... Izdali ste me!...«

Cirilu se je polagoma jela vračati hladna kri. Če že ni več ljubil te ženske, je spričo neizmerne bolelosti čutil vsaj usmiljenje z njo. Stopil je k njej in dejal:

»Poslušajte me, Adelina... Ne sodite me poprej, dokler me niste slišali. Nisem toliko kriv, kakor morda mislite. Ko naju je usoda pred leti prvič vrgla drugoga drugemu na pot, me je vaša lepota res zaslepila. Do takrat nisem še nikoli ljubil... Zato tudi nisem vedel, kaj je ljubezno... Mislil sem, da je to, kar čutim za vas, pravo čuvstvo ljubezni. Verjemite mi, da sem iskreno mislil. Ko sem se osvestil in videl, da sem se zmotil, je bilo že prepozno, da bi vam priznal. Vi ste me ljubili z vsem svojim bitjem... dokazali ste mi to... Izprva sem se zato mislil žrtvovati... izpolniti svojo prisego. A potem... potem mi je zmanjkalo poguma... strah me je postalo... Vse drugo vam je znano.«

Poslušala ga je z drgeočimi ustnicami in prsi so ji burno plale. Zdajci pa se je njena roka skrčila v pest. Oči so se ji še bolj razširile in bliski so udarili iz njih, ustnice pa so ji pošinele. Zagledala je bila na Cirilovem prstancu zlat prstan... poročni prstan!... Z blazno kretnjo je dvignila roko in jo iztegnila proti temu dragulju, ki ji je na mah razodel vso strašno resnico.

»Ah!... Zdaj razumem, zakaj ste me sunili iz svojega življenja! Zato, da ste mogli drugo vzeti za ženo!

Da ste mogli drugo ljubiti!...«

Neprestano je ponavljala to besedo in obraz ji je pokrila izraz tolikšne bolelosti, tolikšnega srda, tolikšnega sovraštva, da je Milavec vztrepetal.

»Drugo... drugo... ha, ha... gotovo ste jo srečali potem, ko sva se midva že ljubila... Zakaj prve dni najine ljubezni ste bili iskreni... Šele potem ste se izpomenili... Kaj ne, ta ženska je stopila med vas in mene? Ukradla mi vas je, ukradla vaše misli, ki sem bila nanje toli ponosna, vašo nežnost, ki sem bila tako srečna, meneč, da je namenjena samo meni... In potem... ko sem dobila vaše pismo, nisem niti sekundo dvomila o vaših besedah, mislila sem, da mi je umreti od bolelosti. Z zlomljenim srcem sem zapustila Dunaj... Mesece in mesece sem trpela najhujše duševne bolečine... Vi ste se mi pa ves ta čas smejali, vi in ona, meni nesrečnici, ki ste jo tako dobro izigrali... ki ste jo tako lepo pustili na cedilu...«

Zgrudila se je na blazine in si podprla brado s sklenjenimi rokami, srepo zroč pred se. Ciril je nekaj časa molčal, nato je pa prisedel k njej.

»Oprostite mi!« je zamrmral.

Nekaj trenutkov je vladala popolna tišina. Slišalo se je le udarjanje koles ob tračnice. Prijel jo je za roke in jo prisilil, da je dvignila glavo... Pogledala ga je in videla, da je njegov obraz skesan in žalosten. In verjela mu je, da mu je žal, kar ji je storil.

»Oprostite mi, Adelina«, je ponovil.

Deklica je vzdihnila... Njene trepalnice so mrzlično trzale. Potem se je pa nenadoma obrnila k njemu in mu globoko pogledala v oči.

»Oprostila vam bom, če je vaše kesanje iskreno... če ste pripravljeni z eno samo besedo odgovoriti na strašno móro, ki me teži... Malo prej sem vas še preklinjala, a zdaj, ko počivajo moje roke v vaših, postajam spet slabotna... Glejte, Ciril, pripravljena sem zatajiti svojo žensko čast, svoje dostojanstvo... pripravljena sem vse pozabiti... vse odpustiti... če pristanete, da me boste spet ljubili.«

Milavčeva roka se je sirovo odtrgala iz žgočega stiska Madžarkinih prstov. Odstopil je od nje.

»Vaša zahteva, Ilona, je neizpolnjiva!«

»Neizpolnjiva?«

»Da, neizpolnjiva. Ženo imam.«

»Kaj mi to mar!... Misliva samo drug na drugega!«

»Dva otroka imam, ki ju obožujem. Ženo, ki sem ji vse... ki bi jo moje izdajstvo še umorilo... Pa tudi sicer ne maram... Ne maram... razumete?«

»Ah!...«

Madžarka je spet planila pokonci. Prijela se je za prsi. Oči so se ji zalile s krvjo. Na njen lepi obraz je spet legla krinka žalosti, krinka mržnje in osvete... Počasi je stopila proti oknu in sedla na klop. Glavo je naslonila nazaj. Njene roke so se krčile v pest. Ciril jo je gledal z grozo. Mislil je na to, da je on vzrok njenega neizmernega trpljenja, in tudi sam je od tega trpel.

Dolgo je bilo vse tiho v oddelku. Noč je legala na zemljo; v kupeju se je jelo že mračiti. In tedajci iznenada strašen sunek... in potem strahovit tresk,

za tem pa sekunda tragične tihote, smrtno tišine. Neznana sila je vzdignila Ilono in Cirila in ju kakor lahki peresci vrgla ob tla.

Katastrofa! Brzi vlak je trčil v tovarnega, ker je vlakovodji meglu zastrla signal.

Neutegoma so se začela reševalna dela. Minile so strašne minute, preden je železniško osebje, ki so se mu pridružili neranjeni potniki, moglo spraviti Madžarko iz kupa železja in desk, ki jo je zasul. Kakor po čudežu je mlada žena ostala neranjena. Potem so potegnili iz vagona še Milavca, vsega krvavega in nezavestnega. Prenesli so ga do bližnje čuvajnice, kjer so stekali že drugi ranjeni na blazinah, ki so jih v vsej naglici razprostrli po tleh.

Ilona je s kleajočimi nogami in srepim pogledom sledila nosačem. Nemo se je ustopila kraj čuvajnice ob znojju blazine, kjer je ležal Ciril Milavec, strahotno bled in še zmerom brez zavesti.

Takrat je prišel zdravnik, ki se je slučajno vozil v vlaku in je nekaj ranjencev že pregledal. Preiskal je Cirila, ki je bil po obrazu in vratu ves oblit s krvjo. In Ilona je slišala, kako je zamrmral pred se:

»Počena lobanja... Od tod ta mrtvičnost. Najbrž vsaka pomoč zaman... Vprašanje nekaj ur...«

Mlada žena je vztrepetala... Bilo je, kakor bi se bila šele zdaj zbudila iz te čudne omotice, ki jo je bila vanjo vrgla katastrofa.

»Torej smrt?« je volto vprašala.

Zdravnik jo je pogledal. Sekundo je pomislil, nato je pa dejal:

»Skoraj gotovo, gospa... Potrebna bi bila takojšnja trepanacija lobanje... In še potem... Toda taka operacija se lahko izvrši šele v Ljubljani, ko pride posebni vlak, ki je že naročen. A dotlej...«

To rekši je pomembno zmignil z rameni... Nato je stopil k drugemu ranjencu in ga jel pregledovati.

Ilona je zdrknila na kolena. Ljudje so jo imeli za ranjenčevo ženo... ali pa za sestro. Sočutno so jo pustili pri miru. Ni jokala. Samo premišljala je:

»To je kazen... To je osveta.«

In potem tiše, vsa drgetaje, na dnu svoje duše:

»Osveta... ne! Zakaj še zmerom ga ljubim, še zmerom ga obožujem... Ljubil me je... še danes bi me ljubil, da ni ona druga stopila na njegovo pot... Ah! Ona je kriva! Njo sovražim!«

Zdajci se je Ciril zganil... Premaknil je roko. Mlada žena je udušila krik. Na Milavčevih sencih je zijala široka rana in njegov obraz je bil pokrit z že strjeno krvjo. Njegove ustnice so trznile... toda oči so ostale zaprte.

»Ciril!... Ciril!...« je zajecjala Adelina.

Ali je slišal ime, ki ga je izgovorila mlada žena? Mogoče, zakaj nov drget je izpreletel njegov obraz. Sklonila se je k njemu:

»Ciril... jaz sem pri tebi...«

Toda on je zajecjal besedo, eno edino besedo... besedo, ki je prvi mah ni razumela. Morala se je še bolj skloniti k njemu.

»Ljud... Ljud... mi... la...«

Ljudmila!...

Ugenila je... Ime one druge!...

Iloni so se nabrale obrvi... Celo se ji je stemnilo.

»Ljudmila... ljubezen moja!... Samo tebe ljubim... veruj mi... ljubosumnica... Bodi srečna...«

Ranjenčeve ustnice so se sklenile. Madžarka je vstala. Njen obraz, ki je bil še malo prej nežen in ljubeč, je postal trd in grozeč.

Ljudmila!...

To ime ji je bobnelo v ušesih. Tako je moralo biti ime oni drugi... srečnejši tekmici, ki je imela vso njegovo ljubezen, vse poljube, vse objeme... oni drugi, ki je bila še umirajočemu poslednja misel...«

Kako jo bo prizadel ta udarec! Toda ostala ji bo zato velika tolažba, nepoplačljiva zavest, da jo je ljubil, da ji je bil zvest do poslednjega trenutka, še v smrti...

In spet so prišle Iloni v spomin besede, ki jih je zašepetal umirajoči:

»Samo tebe ljubim... Veruj mi... ljubosumnica... Bodi srečna...«

In tedaj jo je prešinila neka misel... misel, ki je ob njej vztrepetala po vsem životu. In iz oči se ji je utrlil nov blisk sovraštva in nečloveške okrutnosti. Spomnila se je, kaj je malo prej rekel zdravnik:

»Vprašanje nekaj ur...«

In sama pri sebi je rekla:

»Nič več ne bo govoril... Ne bo se mogel opravičiti... in ljubosumnica... saj mora biti ljubosumna, drugače je ne bi tako imenoval... ljubosumnica bo vrjela izdajstvu!«

Kakšen mračen načrt osvete je vstajal v njej?

Nekje daleč se je zaslislalo zamolklo bobnenje... Nato oster pisk. Bobnenje je prihajalo vse bližje in nato polagoma odnehalo: privozil je posebni vlak za Ljubljano... Železniški čuvaj je stekel iz čuvajnice.

Ilona se je spustila na stol. V očeh se ji je zablistal neomajen sklep. Vzela je iz torbice zapisnico, ki jo je zmerom nosila s seboj, in iztrgala iz nje parfumiran list.

Pokleknila je, segla v torbico po srebrni svinčnik in v medli luči svetilke hlastno vrgla na papir nekaj vrstic... Potem je papir zgenila, vstala in stopila k Cirilu, ki se še zmerom ni zavedel.

— — — To je bilo ob uri, ko je na Cvetlični cesti v Ljubljani mlada plavalasa žena z dvema otročičkoma nestrpnostno čakala povratka svojega ljubljenega moža. — — —

Takrat je neki glas v bližini Ilone dejal:

»Ostanejo le še ranjenci, ki so v čuvajnici.«

Ilona se je sklonila k Cirilu, mu odpela suknjo in naglo spustila popisani papir v žep njegovega sukničiča, mrmraje skrivnostne, grozeče besede:

»Kdor je drugim prizadejal trpljenje, naj tudi sam trpi!...«

II

V pričakovanju

Tam doli hropenje umirajočih, mržnja in žalost... tu v Ljubljani, na Cvetlični cesti, pa mir in pokoj... in celo veselje. Da, veselje ob tej uri...

za Ljudmilo, ki s smehom na ustnicah hodi iz sobe v sobo, vse okrašene s cveticami in v lučih, čeprav se zunaj še ni popolnoma spustila tema... Na pragu spalnice postoji: takšna je kakor svetišče, tako je razsvetljena... kakor ljubko svetišče ljubezni. In zadovoljna, sijoča od sreče, šepče sama pri sebi:

»Zdaj je vse pripravljeno, zdaj Ciril lahko pride.«

Še srečnejši postane njen smeh:

»Ali se bo nocoj spomnil obletnice najine poroke?... Lani je bil pozabil... Toda za to se ne smem nanj srditi. Preveč skrbi ima, siromak! Ko samo na to misli, kako bi nam olepšal življenje!«

In prav tiho, tako tiho, da je še samo sebe komaj slišala, je šepnila:

»O, dobri moj možek... Kako te imam rada!«

Da, samo veselje vlada ta večer v hiši na Cvetlični cesti...

Zakaj Ciril mora kmalu priti. Ni brzojavil. Čez eno uro bo že tu. In vse zle slutnje, ki so jo mučile včeraj ob njegovem odhodu, so pozabljene ob misli na njegov povratek.

Da, te zle slutnje! Še davi so jo spet obletele, ko je srečala na cesti dr. Horvina, ki je moral očitno prežati nanjo... Pozdravil jo je in njegov pogled je spet s čudnim ognjem obvisel na njej, da je vsa vztrepetala. Da, strah jo je bilo, zelo strah...

Toda ko se je vrnila domov, jo je že čakala druga slaba vest, da je v trenutku pozabila to srečanje. Marko je že ves čas, odkar je bila Ljudmila z doma, ležal na zofi in se ni maral igrati s svojo sestrico. In Ljudmilo, ki jo je nenadno prešinil blazen strah, se je zazdelo, da ima vroče ročice in da je v njegovih črnih očeh, teh ljubkih žamestih očeh, nenavaden lesk... vročičen lesk, brez dvoma. O, kolikokrat se je že tako prestrašila, odkar je deček lansko leto preстал črevesno vnetje in je zdravnik dejal:

»Na fantka boste morali paziti! Če le kako morete, je dobro, da ga vsako leto pošljete za dva ali tri mesece v gore.«

Oh, brž! Niti preobleči se ni utegnila. Vzela je sinčka v naročje in si ga pritisnila na prsi. In vsa v strahu ga je jela milovati:

»Srček moj... ljubezen moja... kaj ne... saj ni hudega?... Preveč bi to bolelo tvojo mamicico!«

Deček se je ljubeče stisnil k njej.

»Malko ne mala, da je mamica zalostna«, je izjavil z resnim obrazom. »Malko hote, da je mamica doble volje!...«

In res se je takoj spet začel igrati s sestrico in po kosilu ni bilo več govora o kaki boleznii. In ko je okoli pol treh krščenica Marijana, ki je bila že pet let pri hiši, vrla ženska, ki je ljubila Marka in Božo, kakor bi bila njuna lastna otroka — ko je tedaj Marijana okoli pol treh predlagala, da pelje otroka, čeprav je bilo megleno, malo na sprehod v Tivoli, je fantek dlesknil z ročicama.

»Malijana, Malijana! V Tivoli glemo!...«

»Nu, vidite, gospa,« je veselo dejala krščenica, »vidite, da ste se po nepotrebnem vznemirjali!...«

Finance

Napisal jo Hanns Rösler

Matija Mozeg je bil spodoben človek. Matija Mozeg je izpolnil svojo besedo, naj se je zgodilo karkoli. Kot takega so ga vsi poznali.

Včeraj je šel čez trg. In je slučajno srečal bančnega ravnatelja Božidarja Bezga.

»Sama nebesa vas pošiljajo,« je prijazno pozdravil Matija Mozeg, »ali bi mi lahko do jutri opoldne posodili sedem in sedemdeset tisoč sedem sto dinarjev?«

»Čemu?«

»Dolgove imam.«

»Dolgove imate?« se je začudil bančni ravnatelj Božidar Bezeg. »Saj ste vendar edini človek v tem me-

stu, ki slovi po tem, da vsak dolg na minuto točno poravnal!«

»Saj! Zato pa imam ravno dolgove.«

»Tega ne razumem. Dajte, razložite mi vendar.«

»Prav. Samo poslušajte!«

*

»Kaki dve leti bo tega,« je začel Matija Mozeg, »ko sem prišel nekega dne v denarno zadrego. Nujno sem potreboval sto dinarjev. Izposodil sem si jih pri prijatelju. Do prihodnjega dne. Na častno besedo. Drugi dan nisem imel niti beliča več, kaj šele sto dinarjev. Stopil sem torej k drugemu znancu in si od njega izposodil 200 dinarjev. Spet samo do

drugega dne. Dobil sem jih in poravnal stotak prvemu prijatelju. Tretji dan spet ista pesem: brez pare v žepu in časten dolg dve sto dinarjev. Kaj sem hotel? Izposodil sem si pri tretjem znancu tri sto dinarjev za 24 ur in —«

— in četrty dan pri četrtem štiri sto Din?« mu je skočil v besedo bančnik Božidar Bezeg.

»Zadeli ste. In tako je šlo dalje. Ljudje so mi radi posojali, ker so vedeli, da točno vračam. Vedno iznova sem začel spet pri istih prijateljih, in vsi so mi radi za 24 ur pomagali. Sto dinarjev sem vsak dan sam porabil, in tako se je včerajšnji dan zaključil s častnim dolgom sedem in sedemdeset tisoč sedem sto dinarjev, ki jih moram danes opoldne vrniti. Ali mi zato lahko do jutri na častno besedo posodite 77700 Din?«

»Zelo rad,« je odvrnil bančni ravnatelj Božidar Bezeg, »saj vas vsi poznajo kot poštenega dolžnika. Samo na žalost danes ne razpolagam s tolikšno vsoto. Kaj če bi se oglasili jutri zjutraj, ko boste potrebovali sedem in sedemdeset tisoč osem sto dinarjev?«

»Z največjim veseljem,« se je zahvalil Matija Mozeg.

Šla sta še nekaj časa skupaj.

Tedaj se je bančni ravnatelj Božidar Bezeg nenadno ustavil:

»Ali vam še nikoli ni prišlo na misel, da bi se posvetili politiki?«

»Politiki? Zakaj?«

»Vidite, človek s takimi talenti, kakor ste mi jih pravkar razvili — vidite, to bi bil finančni minister, kakršnega bi danes potrebovalo na tucate držav.«

Venera - Marlena

Vsi filmi, v katerih nastopata umetnika Marlena Dietrich in Josef Sternberg, so posebnost. Ne samo zaradi tega, ker so že po sebi »veliki filmi«, temveč pred vsem zato, ker jih od drugih bistveno razlikuje način podajanja. Vsebinska skoraj vseh Dietrich-Sternbergovih filmov je tako preprosta, da jo povemo v dveh, treh stavkih. Prav ta posebnost podčrtava ustvarjanje obeh umetnikov. Njuni filmi so razumljivi vsakomur in si zato osvoje milijone obiskovalcev kinematografa, tako izbirčne kakor najpreprostejše ljudi na kmetih; sicer so pa dovršena umetnina v sliki, podajanju in igri.

Sternberg ne polaga važnosti zgolj na efekte psihološke poglobitve, ker se zaveda, da je za film važno le eno geslo: pokazati to, kar je blizu načinu mišljenja in čuvstvanja obiskovalcev bioskopa.

To dejstvo, da se pri tem poslužuje že večkrat preizkušenih načinov v drugačni obliki, mu ne more biti v očiitek, nego v pohvalo.

Ljubezen, materinski nagon, otrok, plesna glasba — saj je to osnovnica vse dramaturgije. Gre pač vedno le za izvršitev naloge. Vsi filmi, pri katerih sta se v zadnjih treh letih umetniško izpopolnjevala Sternberg in Marlena Dietrich, dokazujejo, da je mogoče iz preprostih dogodkov napraviti zanimive umetniške efekte šele z virtuozno režijo, z mojstrskim obvladanjem detajlov »atmosfere« in z dovršeno igro.

Cela vrsta novih malenkosti in zanimivosti nas pri vseh teh filmih preseneča: svojevrstno vstavljena kamera, posebna osvetlitev, zanimiv način izgovorjave, godbe in zvoka in ne nazadnje prav posebno posrečena dramaturška razvrstitev, da se efekt naslanja na prihodnjega tako, da je dosežen višek zares h koncu filma...

Dramaturška pravila za film so različna od odrskih, kjer so še po Lessingu določeni predpisi, kako je dejanja razvrstiti.

Film skoraj ne sme dovoliti, da bi se v dialogu sklicevali na preteklost; poslušalec in gledalec mora v s raz-

voj videti in slišati, skratka doživeti. Če priznamo, da ima film večje prednosti nego gledališče: kraje lahko menja, časovne razlike odpadejo, dogodke, ki se vrše hkratu na dveh krajih, lahko strne s pomočjo posebnih optičnih osvetlitev v razumljivo celoto, dočim bi bili zato v gledališču potrebni dolgi dialogi..., da, če vse to priznamo, pač ne smemo pozabiti, da lahko prav te prednosti filmskega režiserja tako zbegajo, da se lovi v samih detajlih in podčrtava nebitvene malenkosti in s tem uduši pravo dejanje, ali pa vsaj mnogo vpliva na razumljivost dogodkov.

Javna tajnost je, da sodeluje Marlena Dietrich sama pri vseh režijskih pripravah za svoje filme. To ni samo zanimivo čebljanje med igralcem in režiserjem, ker je treba zelo previdno in skrbno misliti na vse umetniške momente, ne da bi zaradi tega trpela nadarjenost in individualnost osebe. Vsak pravi umetnik je svoj najstrožji kritik in prav to se pri Marleni vidno izraža. Zato dá lahko sama najboljše nasvete, ki izvirajo iz njenega umetniškega instinkta in točnega poznavanja sredstev za doseg polnih vrednot.

»Plava Venera« je najnovejši plod skupnega dela Marlene Dietrichove in Josefa Sternberga. Marlena se nam pokaže v vseh položajih, ki jih lahko doživi ženska. V tem filmu se strne krog, ki se je začel v »Sinjem angelu« in se je zaokrožil v filmu »X 27«, v tem filmu šele najde prilike za popolno umetniško izživljanje, česar doslej ni mogla pokazati v nobenem.

Pa je zgodba tako preprosta: žena, ki se bori za dete.

To je vsebina, ki zanima vsakega, ker je vsakomur blizu. »Plavo Venero« igrajo po vsem svetu in ni človeka, ki bi ga film ne ganil. Znanе nemške pesmi donijo, revščino pokažejo poleg bogastva, razkošja in pokvarjenosti. Skoraj srečni smo, ko se konča križev pot »Plave Venero« ugodno.

Osnovna misel filma je pa vendarle pesem, ki jo je Marlena pred leti pela: »...če bi zmeraj srečna bila, pa bi se mi po nesreči tožilo...« Čeprav zveni to paradoksnost — je našla Venera Marlena prav v tem ravnovesju svoje človeške in umetniške osebnosti. *

Lillian Harvey

Phot. Ufa

Z BOGOM, LILLIAN!

Na velikem elegantnem parniku, ki je pravkar zapustil luko, da se popelje v Ameriko, je poleg vseh mogočih znamenitnikov in »veličin« neka majhna ljubka plavalaska, ki pa je po svojem notranjem formatu vsaj tako velika kakor parnik in njegovi gostje.

V resnici je postala Lillian Harvey največja evropska filmska zvezdnica. Odpeljala se je čez veliko lužo, da odsluži v Hollywoodu, v zapadni ameriški divjini nekoliko let pri velikem filmskem podjetju, ki obsega

ves svet. S tem se zaokroži kariera, ki si je v kratkem razdobju desetih let pač ne moremo misliti sijajnejše.

Lillian Harvey je rojena Angležinja (vkljub nasprotnim poročilom nosi pri filmu svoje pravo ime) in je prišla malo pred svetovno vojno kot majhna dekletce v Berlin. Nemški seveda ni znala, pa se je vedno in vedno dogajalo, da so se njene tovarišice v šoli norčevale iz nje. Kmalu je postala »garjeva ovčica« na častitljivi šoli: na skrivaj se je namreč hodila učiti baleta, namesto da bi pi-

sala svoje naloge. Pomagale pa niso ne grožnje ne prepri in očitki. Prepričana je bila, da bo postala nekoč slavna plesalka. Ko ji je bilo komaj 16 let se je prvič pokazala na odru. Ljubka mala plavalaska si je na mah osvojila svoje ravnatelje. Že leta 1923 je dosegla velik uspeh v neki dunajski reviji. Filmskemu režiserju Robertu Landu je tako ugajala, da jo je kar angažiral za tragične vloge. Revica Lillian se je predstavila na platnu v strahovitem filmu »Prekletstvo«, pri katerem je bilo na koncu več mrtvih, kakor je bilo sploh igralcev. Uspeh je pa bil sijajen. Lillianina slava pri filmu se je začela.

K sreči so jo kmalu staknili odlični filmski ljudje, ki so odkrili pri njej veder plesni talent. Lillian se ni nikoli ponavljala v svojih kretnjah. Pri vsaki novi šaloigri se je bolj uveljavljala. Seveda je morala preigrati okoli trideset lahkih filmov in si je tako z neumorno pridnostjo pridobila svetoven sloves. Goljufiva je torej tista povestica o neznatni deklici, ki se je nekega jutra zbudila kot »zvezdnica«. Pri njej moramo obudovati velikansko energijo, požrtvovalnost, pred vsem pa delavnost...

Pred tremi leti je zvočni film s svojimi tisoč možnostmi dal pravo smer karijeri Lilliane Harvey. Šele zdaj je mogla mala plesalka zrasti v svoj veliki format. Čeprav odpira Amerika svoje nenasitno žrelo, da nam pogoltno eno izmed naših najljubših igralok, smo vendar prepričani, da ne bo Lillian pozabila Evrope in desetih let svoje slave pri nas. Tolažimo se s tem, da se bo spet vrnila. *

V „znamenju križa“

V veliki dvorani »Rialta« na Broadwayu v Newyorku so prejšnji mesec prvič predvajali zgodovinski film »V znamenju križa«, ki so ga z veliko napetostjo pričakovali. Film je delo znamenitega Cecila B. de Milla in prekaša v mogočnosti in izdatkih za produkcijo vse filme, kar jih je Amerika izdelala v petih letih zvočnega filma.

Vsebinska filma je prirejena po knjigi Wilsona Barretta in je zgodovinska slika nravnosti Neronovega Rima za preganjanja kristjanov. *

Nov Paramountov film

V režiji Johannes Meyerja so pričeli delati v Paramountovih ateljejih nov film, ki bo pokazal »pustolovce v fini družbi«. Za osnovo je služila knjiga Kurta I. Brauna. Glavne vloge so v rokah Dolly Haasove, Betty Amannove in Heralda Paulsena. Za ostale vloge se družba še pogaja. *

Doroteja Wieck pri Paramountu

Dorotheja Wieck je zaslovela po vsem svetu s filmom »Dekle v uniformi«. Zato jo je Paramount angažiral v Ameriko. Umetnica bo 20. marca zapustila Evropo. Paramount ji misli dodeliti posebno zanimive vloge. *

Poravnajte naročnino!

Zdrobljeni svet

Tragikomična zgodba iz proforskega življenja

Profesor William Black se ni brigal za svet okoli sebe. Tako malo se je brigal zanj, da ni ločil Forda od Rolls-Roycea, Mauricea Chevalierja od Bustra Keatona, ne Liliane Harvey od Kemala-paše. Dobro bi bil storil, da je zato ostal v Croydonu; pa se je nesrečno preselil v London in si najel sobo v tretjem nadstropju.

Njegova pisalna miza je bila tik okna, mnogo knjig je ležalo na njej, na okenski polici pa je stal globus. Ta globus je bil nekako tolikšen kakor hleb edama. Nekega dne je učenjak dregnul s knjigo obenj, in globus se je prevrnil, zdrknul čez cinkovo pločevino okenskega zidca in izgubil v globino.

William Black je nekaj časa sedel kakor otrpel. Naposled je vstal, odrinil mizo od okna in pogledal dol. Pod njim je bil ozek balkon s kamenito ograjo, pod balkonom pa je vrvele velemestno življenje. Profesor se je daleč sklonil skozi okno; videl je vrtnice ljudi in vóz, sredi med njimi, na robu ceste, pa je zagledal svoj globus.

Šel je dol. V svojem zelenem spalnem plašču in s kariranimi klobučevinastimi brezpetniki na nogah je stopil na cesto. Dva kosa globusa je našel, pobral ju je in ju pomeril; spadala sta skupaj. Tako je obnovil dobršen del sveta, vsega pa le ni mogel. Manjkali so mu Siam, Mongolija in kitajska država, pol Indijskega oceana je izgubilo, in od otokov med Azijo in Avstralijo ni ostalo drugega kakor samo Nova Gvineja.

Profesor Black je spraval drobce globusa v žep. Globoko sklonjen je oprezoval in iskal po tlaku.

»Ali kaj iščete?« ga je vprašal slabo obriti mož, ki se je bil ustavil in radovedno opazoval učenjaka.

»Da, Kitajsko in Indijski ocean iščem.«

»Oprostite — kaj se je zgodilo?«

»Kitajska mora ležati tod nekje, je na glas mislil učenjak, čisto zave-rovan vase.

»Dovolite še enkrat — kaj mora tu ležati?«

»Kitajska, dragi gospod, pa Indijski ocean.«

Mož, ki se je bil že sklonil, da bi profesorju pomagal iskati, se je zdajci sunkoma vzravnal.

»Slišite«, je rekel užaljeno. »Dva in trideset let bo že, kar živim v Londonu. Razen moje matere me še nihče ni vzel v naročje. Nekoč so mi hoteli v pevskem društvu prilepiti bonbon na srajco, pa sem razposajence nakihnil, da so jim lasje zarjaveli. To bi si nemara zapomnili, spoštovani gospod!«

Slabo obriti mož se je z naglimi koraki oddaljil in pustil učenjaka, kjer je bil. Profesor je stal z ukrivljenim hrbtom na robu ceste. V njegovih krotkih otroških očeh je bilo vprašanje na slabo obritega moža, ki ga še nihče ni vzel v naročje. Potlej ga je od zadaj oplazil blatnik nekega avtomobila in ga vrgel na pločnik.

Avto se je takoj ustavil in iz njega je stopil šofer.

»Ali ste mesečni?« je vprašal profesorja. »Kaj mislite tu parkovati s svojo dvonogo limuzino — saj zavira-te ves promet!«

Mahoma je bilo okoli profesorja dvajset ljudi. Sedel je na asfaltu in naivno gledal okoli sebe. Potlej pa je začutil nekaj med prsti. Pogledal je in vesel nasmeh mu je zletel čez blede obraz.

»Birna in kos Hindustana«, je rekel ves srečen in porinil najdbó v žep.

Šofer se je nekam negotovo ozrl po gledalcih.

»Kaj ste rekli?« je vprašal nato in se sklonil k Williamu Blacku.

»Birna in kos Hindustana«, je ponovil učenjak.

»Če mislite zmerjati — kar izvolite! Jaz lahko samo to povem, da mene krivda ne zadene. Gospodje so priče. Vozil sem po predpisih, če vi delate tu sredi vozišča mesečne kretnje, pa nosite še posledice. Mene pa ne boste učili prometnega reda, gospod, vi že ne!«

Krog gledalcev je prodrla čvrsta roka. Na prizorišču se je pojavil stražnik.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal.

William Black je vstal. Z boleštvom v obrazu je stal tam, se z levico drgnil po kolku in otipaval s tresočo se desnico trikotnik v žepu svojega zelenega spalnega plašča.

»Nič se ni zgodilo, gospod stražnik. Manjka mi samo kos Azije in večji del Indijskega oceana, to je vse.«

»Fako, to je vse?«

»Da.«

»Saj vidite, gospod stražnik, da je udarjen«, je zmagoslavno vzkliknil šofer. »Lepo vas prosim, privozim s svojim avtom, kakor je predpisano, po desni, on pa stoji v svoji zeleni nočni srajci na cestišču in nekaj mar-kira. To je vendar...«

»Molčite!« ga je zavrnil stražnik.

Potlej se je obrnil k Williamu Blacku.

»Pojdite z menoj na stražnico.«

Učenjak je šel na stražnico. V spalnem plašču in v brezpetnikih je stopal kraj stražnika. V njegovih očeh je bil preplah, in okoli ust se mu je risala grenka tožba. Na stražnici so ga hitro izpustili. Truden in žalosten se je odpravil domov. Prišel je pred hišna vrata in tam zagledal cestnega pometača.

»Oprostite, dragi gospod, ali niste slučajno kje videli Indijski ocean?« je vprašal.

»Kaj če sem videl?«

»Indijski ocean. Ali vsaj del njega.«

Cestni pometač je prestal pometati. Prekrižal je roke na prsih in pogledal Williama Blacka od strani.

»Neee«, je zategnil, »Indijskega oceana še nisem videl. Pač pa poznam Severno morje, a kar jezera zadeva, so mi pravili, da je Winder-mersko zelo lepo. Samo daleč je, že skoraj na Škotskem.«

»Saj ne mislim tega«, je vzdihnil profesor.

Desnico je še zmerom tiščal v žepu svojega zelenega plašča in otipaval kose strtega globusa. Lep globus je bil to, in William Black se je bil nanj navadil. Če bi imel vse delce, bi si ga lahko zlepil, in vse bi bilo kakor prej, si je dejal učenjak. Njegovi pogledi so že spet begali po asfaltu, in hrbet se mu je jel počasi kriviti.

Tedaj je v drugič prišel mimo njega slabo obriti mož.

»Že spet ste tu«, je rekel in obstal. »Kaj še zmerom iščete Kitajsko in Indijski ocean?«

»Birna in kos Hindustana že imam«, je zamišljeno odgovoril učenjak. »Manjka pa še Kitajska in tudi Filipine pogrešam.«

»No, potem vam bom pa nekaj povedal, vaših dovtipov mi je zdaj dosti«, je menil slabo obriti mož.

To reka je sunil Williama Blacka v hrbet. Profesor je telebnil na tlak, kakor je bil dolg in širok. Neki avto je tik pred njim z vso silo zavrl in ga vsega obrizgal z blatom. Potem so se spet zgrnili ljudje okoli njega, in potlej je prišel stražnik.

Bil je drugi stražnik, zakaj prejšnji je bil zdaj prost.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal mož postave.

Neka devica z veliko škatlo za klobuk v rokah je odgovorila:

»Siromak išče neko žensko, Filipino po imenu.«

»Nezmisel«, je protestiral William Black, ki je med tem pobral svoj opljuskani obraz iz cestnega blata. »Filipini so skupina otokov v Malajskem otočju; biti morajo tod nekje.«

»Nu, pojdite malo z menoj!« je rekel redar in nežno prijel učenjaka pod pazduho. Šele zvečer proti sedmi so Williama Blacka izpustili.

»All right, lahko greste,« mu je rekel revirski nadzornik, »toda svetoval bi vam, da iskanje globusa opustite. Tudi mi smo samo ljudje, in če nam kdo trikrat pride v taki zadevi, začno tudi nam trzati živec.«

William Black se je odpravil domov. Ves je bil blaten, zato se je neslišno plazil ob zidovih hiš. Niti enkrat ni pogledal na cesto. Tako je prišel do hiše, kjer je stanoval; trudno se je zavlekel po stopnicah. Toda ko se je na pragu drugega nadstropja zadel v teman vogal, so se odprla vrata in prikazala se je zajetna ženska v svetlovišnjevi obleki.

»Ali ste vi profesor Black?« je vprašala.

»Da, to sem jaz.«

»Moje ime je White. Vdova White. Danes opoldne vam je nekaj padlo skozi okno, ali že veste?«

»Da, to je bil moj globus.«

»Aha! Priletel je na moj balkon in nekaj kosov je odletelo še v mojo sobo. Toliko da je nisem izkúpila v oko.«

William Black je stal kakor odrovenel in se sklonil naprej. Globoko se je potopil njegov sijoči pogled v vdovine oči.

»Ali je bil morda Borneo ali pa Celebes?« je napeto vprašal.

»Kako, prosim?«

»Mislim, ali je bilo morda Borneo ali na Celebes tisto, kar bi bili skoraj izkúpili v oko?«

»Tega vam ne vem povedati, toda če izvolite stopiti malo bliže, lahko skupaj pogledava.«

Profesor je stopil bliže in tako prišel do konca svojih želja. Skupaj z zajetno vdovo je iskal še manjkajočih delov svetlovne krogle. Našel je Borneo pod omaro, Celebes pa v umivalniku. Indijski ocean je ležal pod nekimi stolom, Filipini so prileteli v

prazen cvetlični lonec, in čisto nazadnje je vdova sramežljivo prinesla izpod blazine svoje postelje še Kitajsko in kos Sibirije.

Ko se je tako ugotovilo, da je globus popoln, je prijel profesor zajetno vdovo za obe roke in zajecjal:

»Gospa White...« Več ni rekel, ker je bil preveč ganjen.

Toda dve leti nato, ko je bil že dolgo poročen z zajetno vdovo, je nekoč pripomnil v krogu geologov:

»Gospodje, človek ne sme imeti pretirane sodbe o važnosti naše zemeljske oble. Kar mene zadeva, lahko tole povem: Malajsko otočje naj se zastran mene v morje pogrezne, in če bi bil pred dvema letoma Kitajsko hudič vzel, bi mi bilo danes dosti lepše življenje!«

A nihče izmed navzočih ni razumel zmisla teh besed.

Zardim...

Če me kdo nalaže in pri tem zardim... »

Če mi plesalec stopi na nogo in me vpraša, ali ne znam rumbe... »

Če kdo pripoveduje o milijonskih kupčijah in me potem omolze za 10 dinarjev... »

Če bedakinja govori o nadarjenosti svojih otrok in doda, da so se po njej vrgli... »

Če kdo malone oproščenja prosi, da je ta žena njegova žena... »

Če žene vpričo mož govore, da so vse žene druga na drugo ljubosumne... »

Če možje vpričo žensk govore, da si vsako lahko osvoje... »

Tudi reklama

V živahnih predmestnih ulici v Lyonu se je sredi belega dne pripetil dogodek, ki je zbudil največjo pozornost. Neki potepuh, ki je stal pred izložbo konfekcijske trgovine, je nenadoma pograbil velik kamen, ga zagnal v izložbeno okno, potegnul skozi nastalo vrzel v steklu moško obleko in zbežal. Vkljub temu, da ga je množica zasledovala, se mu je vendar posrečilo pobegniti.

Pet minut nato se je pojavil v izložbi, pred katero se je nabrala množica ljudi, improviziran lepak s tem napisom:

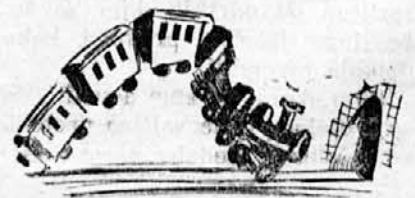
Dokaz za kakovost našega blaga!

Pravkar je nekdo tvegal življenje in prostost, da si nabavi eno naših imenitnih oblek. Vam tega ni treba! Danes damo vsakemu kupcu 20 odstotkov popusta!

Ljudje so navalili v trgovino, in lastnik je tisti dan prodal več kakor drugače ves mesec. Toda policija je uveljavila preiskavo proti njemu. Saj se je zdelo jasno, da je trgovec ves dogodek sam vprizoril! S tem pa se je pregrešil zoper obstoječe zakone.

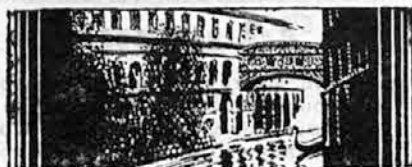
Trgovec se je branil očitka z vsemi štirimi. Toda vse mu ne bi bilo prav nič pomagalo, če ne bi bil neki žepar, ki so ga prijeli, priznal, da je on vdrl v konfekcijsko trgovino. Trgovec je bil torej res nedolžen.

Kdo pa bi bil tudi mislil, da bi bil kak trgovec tako podjeten, da bo izrabil tudi vlom za reklamo! **

MOST VZDIHOV

ZGODOVINSKI ROMAN NAPISAL MICHEL ZEVACO

57. nadaljevanje

Tisti trenutek je bil eden najstrašnejših v Biancinem življenju: morala je izbirati med lastno smrtjo in smrtjo svoje matere. V duhu je že videla, kako grabijo njeno mater in jo mečejo v vlažno podzemeljsko ječo. Videla je, kako jo ženejo na morišče. Zadrgetala je po vsem životu, potem pa je, nenadoma vsa mirna, krenila za Bambom, ravnajoč se po drobni lučki slepice, ki je nihala v kardinalovih rokah.

Bembo je slišal njene korake za seboj, toda obrnil se ni.

Gluho veselje mu je stopilo v glavo, hkratu pa srdit ponos, da se mu je posrečilo ukrotiti upornico in jo izmamiti s seboj.

Toda od časa do časa so ga zaskatele rane na roki in tedaj je besno zastokal. Takrat si je vselej dejal, da bi bila Bianca že njegova, če ne bi bilo tega drobnega bodala. Da je Bianca oborožena, se mu v ostalem ni zdelo nič ne navadnega. Sploh so se njegove misli mudite zdaj le še pri tej igrački, ki se je lesketala v dekličinih rokah. Kako spretno jo je znala izrabiti! In jel je misliti na to, kako bi jo spravil ob to nevarno orožje.

Zdajci ga je tole prešinilo:

On, Bembo, koraka mirno skozi gozd. In za njim stopa deklica z bodalom v roki!...

Gotovo preži na primeren trenutek.

Gotovo čaka samo priložnosti, da mu zasadi bodalce v hrbet!

Nenadno se je obrnil s kletvijo v ustih. Njegov obraz je bil strašen.

Tudi Bianca se je ustavila.

In videl jo je takšno, kakor je stala prej pod cipreso, negibno, z rokami prekrižanimi na prsih: bodalo se je medlo lesketalo v noč, kakor nema grožnja, toda na Biancinem obrazu je bral tolikšen obup, tolikšno nemoč in brezvoljnost, da se je pomirjen nasmehnil.

Nato je nadaljeval pot.

Kmalu je prispel do lagune, kjer ga je čakala gondola.

Pokazal je Bianci nanjo.

Deklico je še enkrat izpreletela misel, da bi se obrnila in zbežala. Toda v duhu je zagledala svojo mater, kako jo vlečejo na morišče. Vztrepetala je in vdano stopila v čoln.

X

Devica

Aretino je bil kakor zajec v basni: ob slednjem šumu je vtrepetal, strah ga je bilo lastne sence, okoli sebe je videl same pasti in zasede. Bil je strahopetec, toda strahopetec posebne vrste, ker je svojo bojzljivost na ves glas priznaval.

Kot strahopetec je tedaj Pietro Aretino na vrat na nos odhitel z Imperijine zabave ravno tedaj, ko je veselica prihajala na višek in bi zato imel najlepšo priložnost za recitiranje svojih poezij.

Vzrok njegovemu odhodu, ki je spominjal na beg, je bil nenaden naval strahu, ki ga Aretino niti ni skušal premagati; preveč dobro se je poznal.

Bralci še niso pozabili — če so pa, je naša dolžnost, da jih mi spomnimo — da je na tej veselici, baš ko se je dobro razgibala, Roland Candiano prosil Pietra Aretina, naj pokliče Imperijo v kak samotni kot. Mojster Pietro je tako storil; toda v trenutku, ko je hotel z Imperijo stopiti v njen budoar, ga je Roland ustavil, vstopil sam namestu njega in Aretino se je iznenada zagledal pred zaprtimi vrati.

Prvi mah se mu to ni zdelo nič takega; zadovoljen, da je tako dobro opravil svojo nalogo, se je vrnil nazaj v dvorano.

Toda kaj kmalu sta njegov duh, ki je bil silno plodovit, če je šlo za razkritje domnevnih spletk, in njegova domišljija, ki se je bila vsak trenutek pripravljena vznemiriti, začela delovati.

Spomnil se je, da ima Imperija dovolj vzroka Rolanda sovražiti. In presodil je: če je Rolandu toliko do tega, da se sestane s kurtizano v tako skrivnostnih okoliščinah, se prav gotovo pripravljajo usodna drama.

In če Imperija podleže, o čemer ne more biti dvoma, bo svojo togoto gotovo znesla nad tistim, ki jo je spravil na led, to je nad Aretinom. Nu, in ta togota bi se pokazala z dobro merjenim sunkom v prsi, ki bi ga opravil kateri njenih mnogoštevilnih prijateljev.

Ko je njegova misel prišla do tod, se je Aretino zagledal že mrtvega. Res je sicer, da ga je Roland na podlagi pogodbe, ki sta jo sklenila, rešil že iz nekatere neprilike in obvaroval že več nemilih udarev. Zato je imel Aretino vanj neomejeno zaupanje.

»Toda,« si je dejal Aretino, če ostanem le še minuto v hiši te ženske, ki sem jo tako nesramno potegnil, bi se to reklo hudiča izzivati. Gotovo tale trenutek že kuje osveto proti meni. Kdo ve, ali ni že prepozno!«

Konec tega razmišljanja je bil, da je Aretino, kar so mu noge dale, odhitel iz dvorane, dobro pazi na vse, ki so ga v gneči dregnili s komolcem. Ko je bil zunaj, je planil v svoj čoln kakor človek, ki ga preganjajo, in ko je bil srečno doma, je bilo njegovo prvo delo, da je velel zgraditi večna vrata.

Aretinke še niso bile legle spat.

Prosile so bile svojega gospoda in gospodarja, da bi jih vzel s seboj na Imperijino veselico. Aretino pa jim je dal vedeti, da so mu prav za prav samo služabnice, in šele v drugi vrsti, in samo na skrivaj, tudi ljubimke.

Potem so ga prosile, naj jim vsaj dovoli, da proslave to noč z domačo zabavo; Aretino jim je to željo velikodušno izpolnil.

Ljubke deklice so bile ob pesnikovi vrnitvi ravno najbolj razigrane volje; napravile so si bile kar cel načrt za nekako parodijo kurtizanine veselice v manjšem slogu.

Perina je igrala Imperijo, Margerita se je napravila v Aretina, ostale pa so predstavljale goste. Pile so vino in zobale slaščice, pele pesmi in igrale kitaro ter tako po svojih najboljših močeh posnemale Imperijino veselico, ki jim je ni bilo dano videti.

Prizor je bil tedaj ravno na vrhuncu razigranosti, ko je Aretino planil v sobo in ves zasopljen velel, da je treba zgraditi vrata s tremi zapahi in pogledati, ali so vsa okna trdno zaprta.

»Ah!« je kliknila Kiara, »kaj nam mar pripravljajo obsedo?«

»Ali pa našemu mojstru spet kdo grozi, kakor zadnjič, da ga bo premlatil?«

»Tiho, klopoteč!« je zarenčal Aretino, ki ni maral, da bi ga kdo spominjal na take dogodivščine.

»Strašno vznemirjeni se mi zdite, gospodar,« je s sladkim glasom dejala Perina.

Za naše nagrade

je še malo časa. Poravnajte čim prej morebitni zaostanek in obnovite naročnino za 1. četrtletje 1933, ter pošljite rešeno skrivalnico. — Kakor smo obširneje utemeljili v 50. številki, smo rok za skrivalnice in obnovo naročnine podaljšali do prvih dni po novem letu. Zato takoj pošljite naročnino, če je še niste, da si pridobite pravico do tekmovanja.

»Okrepčajte se nekoliko s tem starim burgundcem,« je svetovala Margerita in nalila do roba veliko čašo, ki jo je Aretino zvrnil na dušek.

Dlesknil je z jezikom in se okrepčan vsedel. Aretinke so se zgrnile okoli njega, odrivaje druga drugo, katera mu bo sedela na kolenih.

»Dajte no!« je godrnjal Aretino, braneč svojo brado, »saj me boste še zadušile, morilke!«

»Zadušile s poljubi — kako lepa smrt, gospodar!«

»Zadušile z objemi!...«

»Zadušile z ljubeznijo!...«

Te vzklike so res spremljali poljubi.

»Kuga naj še vas zaduši,« je zagrmel Pietro Aretino. »Kaj mislite, da je človeku prijetno poslušati take želje, opice nakazne — ko sem pa pravkar komaj utekel pred strašno nevarnostjo!«

»Ubogi gospodar!«

»Ko ima toliko sovražnikov!«

»Preveč je drzen!«

»Oh, povejte nam to dogodivščino!« so vzkliknile vse v en glas.

»Naj bo, sedite lepo in bodite mirne,« je rekel Aretino in si nalil novo čašo burgundca, očitno hoteč si osvežiti spomin.

Aretinke so posedle, vse trepečoče od radovednosti in neznane groze.

»Naj se moja kri odteče kakor to vino,« je začel Aretino, »ako sem se le za pičico zlagal, ko sem dejal, da sem ubežal najstrašnejši nevarnosti, ki more človeku groziti, če stoji sam proti desetim...«

»Proti desetim!...«

»Lahko da sem slabo štel; mogoče jih je bilo dvajset.«

»O, tolovaji strahopetni!...«

»Niso bili strahopetni,« je odvrnil Aretino: »kje bi bila drugače zasluga, da sem jih pognal v beg?«

»Ali so bili nemara biriči?«

»Ne, radovednice male. Toda poslušajte, da vam povem vse od začetka, ab ovo, kakor pravi eden mojih tovarišev, ki mu je Horac ime.«

»Ali ta gospod Horac tudi verze piše?« je vprašala Margerita.

»Delal jih je; zdaj je mrtev. Toda vrnimo se k mojemu doživljanju. Znano vam je, da me je nočjo posebno odlikovala znamenita lepota Imperija, ki me je povabila na svojo veselico. Dajte no, grdobe, ne delajte se ljubosumne; mar mislite, da ne poznam vaših spačkov? Počasčen tedaj z očitno naklonjenostjo te dame, ki sem ji moral dvakrat ponoviti recitacijo svoje veličastne pesmi 'Velika umetnost ljubezni', nisem dovolj pazil na neke plemenite gospode, ki so se čutili zapostavljene, zatamnjene, lahko rečem, z mojo navzočnostjo. Nisem videl, da nekaj kujejo skriti v kotu... Kaj je to bilo? Ali ni nekdo trkal?«

»Ne, ne dragi gospodar, pomirite se.«

»Kaj? Pri trebuhu moje pokojne matere — ali sem mar potreben pomirjenja?... Kmalu po polnoči sem se začutil utrujenega in sem se poslovil; na um mi je prišlo, da se vrnem peš.«

»Kolikšna nepredvidnost!«

»Eh, saj ne bi bila prva; korakal sem tedaj kar moči mirno proti domu, ko zdajci... to pot je res nekdo trkal!«

»Ne, ne, samo stol je zaškripal.«

»Saj to sem mislil. Zdajci, vam rečem, zagledam v temi, kako je vstalo pred menoj kakih trideset prepečev, in med njimi spoznam ljubosumneže z Imperijine zabave. Kakor bi trenil, so bili okoli mene, in z vseh strani so zaštrleli vame meči in bodala. Kaj mi je bilo storiti?«

Pri teh besedah je Aretino vstal, izdrl s širokim zamahom rapir iz nožnice in skočil v prežo.

»Hitro ko blisk izderem meč, zamahnem, pariram, udarim, zabodem, napravim mlinček... deset minut nato se je štiridesetorica mojih sovražnikov razbegnila na vse vetrove...«

Tako govoreč je Aretino udarjal v zrak in spremljal svoje pripovedovanje s sunki in udarci, obnašaje se, kakor bi bil podivjal, tako da so Aretinke od občudovanja pozabile usta zapreti. Zakaj dobri Pietro, ki ga ni bilo sram priznati Rolandu ali Giovanniju Medicejskemu, da je strahopetec, je hotel pred svojimi Aretinkami za vsako ceno veljati za velikega junaka. Taka je bila pač njegova slabost. Kateri veliki mož je brez nje?

Ko je končal svoje pripovedovanje, je zdajci obstal, z mečevo konico na svojih šolnih, in skromno sprejemal navdušeno priznanje, ki so mu ga pripravile vzhičene Aretinke.

Ena izmed njih je mojstru nalila kozarec in mu ga ponudila.

Aretino ga je prijel in dvignil k ustom.

Toda njegove ustnice se še niso doteknile roba kozarca, ko je silen udarec stresel glavna vrata palače.

Prepričan, da je Imperija poslala nadeni svoje ljudi, je Aretino prebledel ko mrlič, čaša se je stresla v njegovi roki in meč mu je zdrknil na tla. Zajecjal je:

»Saj sem vam rekel, gosi neumne, da nekdo trka! Da mi ne odprete! Ah, nesramnice, ali mar hočete, da me ubijejo?«

Tisti trenutek je vstopil Aretinov lakej.

»Ne odpiraj, nesrečnež!« je zavpil nanj pesnik, ves odrevenel od strahu.

»Visokost... sem že odprl.«

Aretinke so z grozo, prepričane, da je znamenita štiridesetorica navalila na palačo, zletele v svoje sobe in se zaklenile vanje.

Aretino sam je bil bolj mrtev ko živ.

»Kardinal Bembo je,« je tedaj tiho dejal lakej.

»Bembo?... Ali zanesljivo veš?«

»Popolnoma zanesljivo.«

»Sam?«

»Ne, v spremstvu neke ženske je.«

Aretino je vstal in zarohnel:

»Trikratni bedak, česa še čakaš? Zakaj ne odpreš? Ali hočeš, da te dam premlatiti, šleva strahopetna? Kaj ti nisem velel, da odpreš vrata na stečaj?...«

»Ne zmerjajte ga, mojster Aretino,« je rekel neki glas, »bil je točen, da bolj ne bi mogel biti.«

Na pragu jedilnice, kjer se je odigral ta prizor, se je prikazal Bembo.

»Vi, Visokost!« je vzkliknil Aretino, delaje se presenečenega, »in ob tej uri!... A kaj vidim! Ranjeni na roki... in tako blede!...«

Bembo je odmahnil lakeju, ki se je priklonil in šel.

Obenem z Bembom je stopila v jedilnico Bianca, blede ko smrt in komaj se držeč pokonci. Aretino ji je ponudil stol in deklica je bolj omahnila nanj kakor sedla.

»Mojster Aretino, važno skrivnost vam moram zaupati. Deklica, ki sem jo pripeljal s seboj, mora ostati nekaj dni skrita v Benetkah. Rekel sem si, da nikjer drugod ne bo tako na varnem kakor pri vas. In da nikjer drugod njena nedolžnost ne bo bolj zaščiteni kakor pri vas, ker jo boste zaupali svojim deklicam.«

Aretino se je priklonil pred Bianco in dejal ne brez sočutja, ki se je Bembu zdelo komedija:

»Če mi je gospodična izkazala čast, da je prišla v mojo hišo iskat zavetja, ji lahko zagotovim, da bo pri meni doma kakor pri očetu. Perina!« je poklical in potrkal po mizi.

Bianca je pogledala Aretina in v očeh ji je zasijala hvaležnost.

Na gospodarjev klic se je prikazala Perina, najmlajša in najmanj pokvarjena izmed vseh Aretink, otrok s sladkim obrazom in sanjavimi očmi. Na pragu je odrevenela obstala.

»Stopi bliže, otrok,« je velel Aretino. »Vidiš to deklico? V tvoje varstvo jo izročim; dokler ostane pod našo streho, ravnaj z njo kakor s sestro... Pojdi, otrok moj...«

Ta prizor bi bil nekaj nečloveškega, če bi bil Aretino kakor je Bembo mislil, res igral

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice i. t. d. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
L J U B L J A N A

komedijo. Toda Aretino je bil iskren. Biancin obraz ga je napolnil s sočutjem.

Perina je s prijaznim nasmehom stopila k Bianci.

Sirota, ki jo je to noč zbegalo toliko razburljivih dogodkov, je videla ta nasmeh: napetost na njenem obrazu je izginila, prsi so ji zavalevale in iz oči so se ji vsule solze...

»Uboga gospodična,« je mehko dejala Perina, »pojdite z menoj... dokler boste pri meni, se vam ne bo treba ničesar bati...«

Bianca je krčevito stisnila roke, ki jih ji je ponudila Perina, vstala in naslonjena na Aretinko odšla, ne da bi bila pogledala Bembo, ki jo je željno požiral z očmi.

Videli smo, v kakšnih okoliščinah je bila deklica pristala, da se vrne v Benetke v Bembovem spremstvu. Ko je sedela v čolnu, ki je neslišno drsel čez laguno, jo je obšel neizmeren obup.

Kaj jo zdaj čaka?

Če se vrne v palačo svoje matere, pomeni to, da pride spet v Sandrigoovo oblast, pomeni to poroko. Že sama misel na to poroko, ki ji jo je mati predlagala, jo je navdajala s čudnim strahom. In ta strah je prešel v grozo, če se je spomnila besed, ki so ušle kurtizani, ko se je sklanjala nad onesvestlo hčerko:

»Oh, ko bi bila mrtva!«

V Biancinem duhu so se te strašne besede prepletale z mislijo o možitvi. In njena mati — kakšna mati! — ji je dajala izbero samo med smrtjo in Sandrigom!

In vendar jo je prešinjala še hujša misel, še bolj zlovesča, še strašnejša, da je trepetala po vsem životu: naj je bila Imperija še tako zavržena, bila je vendar njena mati, in Imperija jo je ljubila, oboževala jo je. In tej materi je zdaj grozila krvniška sekira...

Oh, kaj naj stori? Kaj bo z njo?

Ali naj se vrne v Imperijino palačo? Ne, nikoli! Nikoli več!

Kaj torej?

Ko je čoln pristal ob obrežju in se je Bianca zagledala sama z Bembom, je videla, da stoji pred palačo, ki je ni poznala. In kardinal, ki je zvest dani besedi ves čas vožnje molčal, je tedaj izpregovoril. Z mirnim in premišljenim glasom je dejal:

»Na koncu sva. Poslušajte me še enkrat, potem vas ne bom več nadlegoval. Moji nočete biti. Prav. Groza vas je pred menoj. Tudi prav. Toda prisežem vam, da vas tudi nihče drugi ne bo imel. Kar sem rekel, bi storil ta trenutek, kolnem se vam na Krista, kolnem se vam na svojo dušo. Če pristanete na to, pojdete k nekemu mojemu prijatelju, kateremu vas hočem zaupati v varstvo; potem se vaši materi ne bo ničesar bati. Če pa hočete biti prosti — in niti s prstom ne bom genil, da bi to preprečil — pade kurtizana Imperija, morilka Giovanniya Davile, v roke biričev. Odločite se: ali pojdete z menoj, ali pa greste svojo pot.«

In kakor je storil v gozdu, je napravil tudi zdaj: šel je brez besede, ne da bi se ozrl nazaj.

Bianca mu je sledila, kakor slede ptiči nekaterim kačam, ki jih primamljajo in uklepajo. Ptič krili s perutmi in tožeče čivka. Hotel bi se rešiti in vzleteti. Toda neznana sila ga vleče za neizprosni kačjim pogledom.

In tako je Bianca sledila Bembu.

Kardinal se je ustavil pred palačo in trdo udaril po vratih.

In tedaj je Bianco prešinila misel:

Da obvesti svojo mater?

Da ji na katerikoli način sporoči, kakšna strašna obtožba ji grozi?

In potem, ko bi Imperija pobegnila, bi mogla tudi ona, Bianca, zbežati...

Ko je Bianca, naslanjaje se na Perino, zapustila sobo, ko so se vrata za deklicama zaprla, sta se Bembo in Aretino, ki sta ostala sama, spogledala.

»To je tisto dekle, ki sem ti o njem govoril,« je dejal Bembo.

»Tisto, ki ji je treba...«

»Izbiti nedolžnost — da,« je mrzlo dogovoril kardinal.

Aretino je zamišljeno pobesil oči.

»Kaj naj to bo?« je grozeče vprašal Bembo.

»Kdo je ta otrok?« je odgovoril Aretino.

»Ali ti mar še nisem povedal?« je zarežal kardinal. »Hči kurtizane Imperije. In kot hči kurtizane ima tudi sama v sebi kurtizansko kri, tudi ona je že kurtizana, če ne dejansko, pa po vročerkvnosti svoje nature, po svojem okusu, po vročici, ki gori v njeni domišljiji.. Kaj imaš na to odgovoriti?«

»Smili se mi,« je dejal Aretino.

Bembo se je zasmejal.

»Tvoje sočutje moram tedaj ugasiti. Posodi mi svoje orodje, svoj dobri črninik, ki teče iz njega toli jedko črnilo; daj, da iz njega napravim zlato. Daj mi svoje pero, ki je zasekalo že toliko skelečih ran, daj mi ga, da puščam z njim beneško zakladnico... Če znam še kaj šteti, ti gre, dragi mojster, še pet tisoč srebrnikov od celotne vsote, ki sva si jo dogovorila. Daj, pesnik, daj črninik, pero in papir, daj, da ti napišem nakazilo, daj, da ugasim tvoje pravične pomisleke v dežju srebrnikov in da ti zaelim ranjeno sočutje s tem papirjem, najzlahnejšim balzomom, kar jih svet pozna... daj, tak daj mi vendar, tako mi vseh hudičev...«

»Ni treba,« je odgovoril Aretino.

»Ni treba!« je osuplo zarenčal Bembo.

»Ne, ne potrebujem jih. Obdrži si teh pet tisoč srebrnikov.«

»Mar to res ti govoriš? Ali pa nemara sanjam...«

»Ne sanjaš,« je odgovoril Aretino in globoko zavzdihnil.

Bembo je vzel ta vzdihljaj na znanje. Prepričan je bil, da gre na rovaš teh pet tisoč srebrnikov.

Res, Aretino se je moral strašno premagovati. Zavrniti nakazilo na pet tisoč srebrnikov je bilo pri njem hujše od največjega Herkulovega dela. In vendar je zavrnil. Resnicoljubnost nam nalaga povedati, da sta bila med nešteti nagibi, ki so mu to velevali, eden ali dva pošena. Prvi je bil mladost in devišstvo Biance, njena otožnost in nedolžnost, njeni obupa polni pogledi: vse na tej deklici je zbuvalo pri Aretinu iskreno sočutje. In potem si je Pietro Aretino, ki je bil umetnik svoje vrste, dejal, da bi bilo res zločin, vreči toli dovršeno lepoto v objem tako ostudnega moža kakor je bil Bembo.

Tu preneha vrsta poštenih nagibov, ki smo jih morali naštetiti svojim čitateljem, da ne bi bil spomin Aretina, ki ga je zgodovina že tako dovolj obremenila z umazanijami, od katerih so mnoge dosti pretirane, po naši krivdi popolnoma obrizgan z blatom.

Toda imel je za to nepričakovano odklonitev tolikšne vsote denarja tudi še druge razloge.

Aretino se še zmerom ni bil opomogel od strahu, ki ga je z njim navdajala Imperija. Trdno je bil prepričan, da ga bo kurtizana hotela ubiti. Kaj bi bilo šele potem, če Imperija izve, da je Bianca pri njem!... Že ob sami misli na to je pesnika izpreletela zona. Zakaj, naj je še tako visel na denarju, ena stvar je bila na svetu, ki je na njej še bolj visel: življenje.

Pojasnilo za stran „Mosta vzdihov“

Nekateri čitatelji so izrazili bojazen, da ne bi zdaj, ko smo začeli prinašati še drugi roman, skrajšali romana »Most vzdihov«. Glede na to izjavljamo, da »Mosta vzdihov« ne bomo prav nič skrajšali. Naš prevajalec ima nalogo, da ta priljubljeni roman kakor doslej tudi v bodoče prevaja doslovno, t. j. brez krajšanja. Za to roman izhajal še nekaj mesecev.

Nosečnice - pazite nase!

Zdravstvena vprašanja v dobi nosečnosti. — Prehrana nosečnice. — Kako se nosečnica ubrani posledic spolnih bolezni. — Zdravniška preiskava za časa nosečnosti je na vsak način potrebna

Zdravniki so začeli zadnje čase nanovo proučevati prehrano noseče žene. Desetletja in desetletja so veljala ista pravila, ki so se med ljudstvom hitro udomačila. Zdaj pa je nastal na tem polju preobrat. Večina zdravnikov je svetovala noseči ženi izdatno in obilno hrano. Zenske same pa so bile mišljenja, da ima obilnost hrane vpliv na otrokovo rast. Danes vemo, da količina hrane, ki jo uživa nosečnica, prav nič ne vpliva na otrokovo velikost. Pač je pa zdravstveno stanje žene pred nosečnostjo in med nosečnostjo bistvene važnosti. Paziti moramo pred vsem na kakovost hrane, ne pa na količino. Za otroka in za mater je velike važnosti, da je žena v času spočetja zdrava in ne shirana. Tudi hujšanje med nosečnostjo ni dober znak. Paziti moramo, da uživa žena tedaj le pravilno sestavljeno hrano.

Važno je, da nosečnica ne zaužije preveč soli. Danes so zdravniki že v splošnem mnenja, da smo prisojali soli prevelik pomen. Najbolj primerne hrane za bodočo mater so razna sočivja, veliko sadja, surovo maslo in jajca — komur to sredstva dovoljujejo...

Zgoraj smo že omenili, da ni otrokova velikost v nobeni zvezi s hrano, ki jo je dobivala mati v času nosečnosti. Pač je pa prehrana noseče žene v zvezi z otrokovim zdravjem. Nedavno tega je neki dunajski zdravnik za otroške bolezni objavil statistiko, ki pravi, da se je v zadnjem času — torej v dobi nezaposlenosti in bede — rodilo izredno mnogo otrok z mehko lobanjo; to dokazuje, da je bila hrana njihovih mater premalo izdatna. Meljka lobanja je kaj rada prvi pojav angleške bolezni, ki je dolgotrajna in mučna, poleg tega pa rada pusti posledice za vse življenje. Ta statistika jasno priča, da vpliva nezaposlenost in po njej povzročena beda in pomanjkanje na otrokovo zdravje, oziroma na zdravje noseče žene.

Mnogokrat slišimo vprašanje, ali naj noseča žena še dalje spolno občuje. Poprej so bili zdravniki mnenja, da to noseči ženi škoduje, češ da utegne priti do krvavitve in časih tudi do splavov, v zadnjih mesecih pa do prenosa bakterij in s tem do morebitne infekcije — danes pa zdravniki drugače mislijo. Občevanje v prvih mesecih nosečnosti škodi samo tistim ženskam, ki so nagnjene k splavu. Če te nevarnosti ni in je žena drugače zdrava, ji občevanje ne more škoditi. Kar zadeva poslednje tedne nosečnosti, pa svetujejo zdravniki še slej ko prej, da se žena vzdrži občevanju, ker obstoji nevarnost okužbe.

Mnogo več pomena kakor prejšnje čase prisojajo danes preiskavi nosečnice glede na razne bolezni, posebno spolne. Zdravljenje sifilide je zelo učinkovito, zlasti ako ga pričnemo v prvi polovici nosečnosti in ga dovolj časa nadaljujemo. Zato je zmerom priporočljivo, da se po nastopu nosečnosti izvrši Wassermannova krvna preizkušnja. Človek nikoli ne ve, ali je sifilitično okužen ali ne! Če sifilido na ta način začasa

spoznamo in jo zdravimo še med nosečnostjo, je v mnogih primerih moci preprečiti prenos bolezni na otroka v materinem telesu in se smemo nadejati zdravega novorojenčka. Seveda je pa zaradi matere in otroka takisto velevažno, da se obolenje bodoče matere za kapavico o pravem času spozna in začne zdraviti. Zenske, ki boleha za težavami v spodnjem životu in iztokom, se kaj pogosto ne zavedajo, da izvirajo ti pojavi dostikrat iz okužbe s kapavico. Pravilna diagnoza omogoči tu pričetek odločnega zdravljenja, tako da je največkrat moci preprečiti razširjenje bolezni na notranje ženske organe, posebno pa tudi nevarno kapavično obolenje otrokovih oči, ki je že mnogokrat povzročilo oslepljenje.

Zdravniška preiskava nosečnosti ima pa tudi druge zelo važne naloge. Ako na primer hude srčne napake začasa ne spoznamo, utegne pomeniti porod za žensko kar življenjsko nevarnost. Tuberkulozno pljučno obolenje nosečnice zahteva posebnih zdravniških ukrepov. Obolenje ledvic, ki morda niti ne povzroča znatnih težav, lahko pomeni v nosečnosti hude neprilike in pogosto celo

nevarnost za življenje. Spričo vsega tega bi moralo biti dandanes samoumevno, da se ženska v času nosečnosti ne da samo enkrat zdravniško preiskati — ampak da to, če le mogoče, večkrat stori.

Da si mora noseča ženska nekoliko prizanašati, se razume po sebi. Vendar pa ni treba, da bi bili pri ženskah, ki niso že po naravi nagnjene k splavu, preveč tesnosrčni glede njihovega sportnega udejstvovanja. Samo v zadnjih mesecih mora nosečnica opustiti sport, v nobeni dobi nosečnosti pa ne sme biti njeno sportno udejstvovanje naporno. Nosečnost ni čas za rekorde.

Še besedico o vprašanju krčnih žil, ki se žal le prerade pojavijo med nosečnostjo. Jalovo bi bilo in nepriporočljivo, če bi se v tem času borili proti krčnim žilam z injekcijami. Vendar je pa v preprečevanje krčnih žil zelo dobro, da se noseče ženske prav marljivo gibljejo, pri tem pa kar moci malo pri miru stoje. In razen tega je zelo važna skrb za vsakdanje izdatno iztrebljenje. Tudi koristi posebnih nogavic za krčne žile in elastičnih obvez pri nosečih ženah ne smemo podcenjevati. **

Obleke za vsak poklic

Ni je nepraktičnejše reči kakor svetla in občutljiva oblačila v pisarni ali za prodajalnim pultom. Obleka, ki se prilaga poklicu, je zmerom lepa, ker je smotrena. Blago za delovne obleke mora biti v prvi vrsti preprosto, njegove barve pa kolikor mogoče

Pisarniški plašč se je pri nas že lepo udomačil. Oblečemo ga vrhu obleke. Srednja slika vam kaže vzorec, ki ni spet z običajnim gumbom, ampak ima ozko pasico, ki si z njo lahko poljubno zadržnete plašč. Taka pasica vam tudi omogoča, da spnete

diskretne. Kljub temu je oblačilo lahko moderno in mično.

Preprosta pisarniška obleka, kakor vam jo kaže naša prva slika, je prav ljubka. Široki beli ovratnik poživilja pikčasto blago. Obleka je speta s preprostimi gumbi od vrha pa skoraj do spodnjega roba. Dobro je, če si napravite več cvratnikov k taki obleki, da jih lahko po dvakrat na teden premenjate, operete in zlikate.

plašč od desne ali leve strani, tako da ne ponosite samo vrhnjega dela.

Gospodinjski poklic je pri naših ženah še zmerom najbolj razširjen, zato vam prinašamo kot tretjo sliko ljubek vzorec za domače obleke. — Dobro je, da si za umazana dela nabavite gumast predpasnik, kakršnega vidite na sliki. Tak predpasnik lahko s čisto vodo splaknete in je zmerom čist in snažen. — Pri šte-

Pisalni stroj Woodstock

je v Ameriki najbolj iskana znamka. Tudi v Jugoslaviji, zlasti v Ljubljani, jih je že precej v rabi. Vsi se pohvalno izražajo o njem.

Generalno zastopstvo:

TIPKA, družba z o. z., LJUBLJANA

Gledališka ul. 8. - Tel. št. 29-70

dilniku in pri kuhinjskih delih sploh bi morala vsaka gospodinja imeti čepico na glavi. Tako se vam ne bo zgodilo, da bi vam padli lasje v jed... in tudi nekaterega domačega prep. ra se s tem ognete. Čepico si napravite iz štirioglatega kosa tankega platna. Ob robu potegnute skoz njo trak, ki ga na glavi poljubno zadržnete. Čepico si lahko okrasite s čipkami ali pa z volani.

Dobra kasila

Goveji zrezek s paprikovo omako

Kilogram govedine razreži na deset enakih zrezkov, dobro jih pretolci, posoli na obeh straneh, potem jih pomoči v moko in na masti temno speci. Paziti moraš, da mast med pečenjem ne bo prevročila in da se morda celo ne prižge, ker boš iz te masti napravila potem omako, ki bi bila grenka. Pečene zrezke poberi iz ponve, deni v zaprto posodo in v ostali masti oprazi drobno sekljano čebulo. Ko je zlatorumena, dodaj žlico sladke paprike, toda pražiti je ne smeš, ker postane sicer grenka. Primešaj še štiri žlice moke, zalij z juho ali z vodo, zlij čez zrezke, še enkrat prekuhaj in potem duši v pečici dve uri. Lahko dodaš za izboljšanje okusa še nekaj kisle smetane.

Zajec v obari

Porabiš sprednje noge, vrat, prsa, jetra, pljuča in kri. Meso in drob operi, razreži in deni v posodo. Kri zmešaj s kisom in pretlači skozi sito. Čebulo, ki si jo razrezala na kose, porumeni na masti, dodaj meso in drob, nekaj zrn popra, lovorov list, nekaj timijana, in vse skupaj duši, dokler ne postane omaka svetle barve. Potem dodaj dve žlici moke, ali pa več, kolikor pač hočeš imeti omake, zalij z vodo ali juho in kuhaj, dokler ne postane meso mehko. Meso vzemi potem z ognja, sok precedi, spet prekuhaj in dodaj kri tik preden serviraš. Potem deni v lonec še meso in serviraj s omaki.

Špageti kot predjed

Štiri deke slanine sekljaj, dodaj dva bela luka in pol čebule, skupaj duši, prideni dobro sekljan petršilj, dva ali tri čupljene in razrezane paradiznike in 10 dek opranih, na liste razrezanih gob. Med tem skuhaj tudi zavoj špagetov, toda ne preveč, ocedi jih, z mrzlo vodo pa jih ni treba politi, in dodaj gobe. Primešaj še osem dek masla, stresi v skledo in potresi nekoliko z nstrganim parmezanom.

O negi kože na obrazu

Normalna koža

Negovanje kože na obrazu obstoji iz dveh glavnih delov, kožo je treba prav čistiti in preprečevati vse, kar bi ji škodilo. Oboje je zelo lahko in ne stane dosti. Pri normalni koži, to je taki, ki ni ne presuha ne premasna, je za nego dovolj: 1. strokovnjaško čiščenje, 2. neškodljivi kozmetični pripomočki, ki jih moramo prav uporabljati. Glavno čiščenje kože moramo opraviti zvečer, da odstranimo vso umazanost in prah, ki se je čez dan nabral. Posledica zanemarjanja kože zvečer so zajedalci (ogrei) in mozolji, ki delajo kožo staro in grdo.

Kožo umijemo zvečer najprej s toplo vodo z mehkim masnim milom. Izperemo jo z mrzlo vodovodno vodo. Najboljše je otroško milo! Za zelo občutljivo kožo pa vzemimo milo za britje. Zjutraj se umijemo samo z mrzlo ali pa z mlačno vodo. Dobro se moramo obrisati in paziti, da ne pridemo z mokro kožo na sveži zrak, ker razpoka.

Voda za obraz mora biti mehka. Trdo vodo izpremenimo v mehko, če jo prekuhamo ali pa če dodamo nekaj boraksa, oziroma natrijevega bikarbonata. Glede mila povemo lahko še to, da je normalna koža zanj zelo občutljiva in da ga zato ne smemo preveč uporabljati. Namestu njega bomo z večjim pridom uporabljali toaletno vodo.

Po večernem umivanju je priporočljiva masaža.

Če je koža suha

S suho kožo moramo delati drugače. Pri njej se moramo mila ogibati in najboljše je, da ga sploh ne uporabljamo. Zanj napravimo posebno toaletno vodo iz 10 gramov boraksa, 125 gramov rožne vode, 125 gramov nerolivne vode in 4 gramov benzojeve tinkture. S to tekočino se je treba vsak dan namazati in počakati 3 do 4 minute, da se na koži posuši. Zjutraj se umijemo brez mila.

Pri suhi koži je dobra tudi kožna krema, ki jo tanko razmažemo po obrazu. Potem se s čisto krpo obrišemo. Če je koža prav zelo suha, se zjutraj ne umivamo z vodo, ampak samo z mlekom, ki smo mu dodali malo boraksa ali pa s coldcreamo. Taka koža je zelo občutljiva za sonce in vročino, ki jo daje peč. Dobro je, da se čez dan ne umivamo in uporabljamo za čiščenje samo kolinsko vodo.

Premastna koža

Če znojnice preveč delujejo, pošlano obraz masten in se grdo sveti. To zlo je še bolj pogosto kakor suha koža, toda težko se ga rešimo, ker je navadno že prirojeno. Dostikrat se mu pridružujejo še ogrei in po uporabi slabega pudra se pojavijo mozolji, ki jih le težko odpravimo. Pri taki koži pa moramo uporabljati čim več mila in vroče vode. Po umivanju

si moramo izplakniti obraz z mrzlo vodo. Razen mila je potreben dober toaletni kis. Napravimo ga iz 4 gramov benzojeve tinkture, 1 grama kafeovega špirta, 200 gramov kolinske vode in 50 gramov vinskega kisa. S takim toaletnim kisom obraz večkrat umijemo.

Koža pa ne smemo preveč sušiti. Poleti se ne smemo pretirano solnčiti. Redno moramo hoditi na stran.

Tako, drage prijateljice, Ravnajte se po teh nasvetih in vsi nedostatki na obrazni koži vam bodo izginiti.

Novo knjige

V rubriki, ki jo danes odpiramo pod gornjim naslovom, bomo prinašali kratek pregled knjig, ki nam jih založništva pošljejo v objavo. Namen te rubrike je v prvi vrsti seznanjati naše čitatelje z dogodki na našem književnem trgu, ne glede na kulturno ali politično smer založništva. — Knjige se naročajo direktno pri založništvih.

Jakac-Jarc: Odmevi rdeče zemlje. 1. del. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, v zbirki »Kosmos«. Str. 204. Cena v platno vezani knjigi s kartonom 100—dinarjev. Po pismih slikarja Božidarja Jakca je pesnik Miran Jarc ustvaril prijeten potopis, ki ga je Jakac bogato ilustriral. Delo nas pouči o strukturi ameriških Združenih držav in o načinu življenja onkraj velike luže. Po svoji zunanji opremi je knjiga založnici v čast.

D. N. M. Sibirjak: Brata Gordejeva. Roman. Poslovenil J. O. Založila »Nova doba«, Celje. Str. 88, mehko vez. Din 12.—. Avtor je Rus in bo knjižica prijatno branje vsem, ki ljubijo lažje ruske pisce.

James Oliver Curwood: Podarjeni obraz. Roman. Poslovenil Boris Rihteršič. Založila »Nova doba«, Celje. Str. 163, mehko vez. Din 18.—. Eno izmed boljših pustolovskih del znanega ameriškega pripovednika.

Če še ne veš

Če je hrbet pravilno rasel, se pokaže med lopaticami do križa navzdol lahna brazda. Lep hrbet ne sme kazati kesti — nasprotno: lahne vdolbine so znaki posebne lepote.

Kožice okrog nohtov ne smeš preveč odrezati, ker potem še hitreje rase. Rajši jo porini s čisto krpo nazaj.

Okus manjvrednega krompirja lahko izboljšaš, če ga ne daš v mrzlo vodo kuhati. Počakaj, da voda zavre, potem šele deni vanjo krompir.

Čiščenje steklenic. Najlepše očistiš steklenice, če jih napolniš do polovice s toplo vodo, v katero si nadrobila jajčnih lupin. Potem dodaj nekaj salmijaka, dobro pretresi, pusti nekaj časa stati in potem izplakni steklenico s čisto vodo. Mastne steklenice očistiš s špiritom ali pa z vročo vodo, ki je primešaš sode in žaganja.

Kupujte domače izdelke jugoslovanske tvornice

Dr. A. Oetkerja

Šartelj!

Zmešaj 12 dkg surovega masla s 3 rumenjaki, dodaj 1 zavoj Dr. Oetkerjeve zmesi za šartelj. 1/4 litra mleka in čvrst sneg 3 beljakov. Testo naj gosto teče z žlice. Peči ga v dobro namaščenem modlu pri srednji vročini.

Dr. Oetkerjeve

špecialitete se dobijo v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah.

Dr. Oetker, Maribor

„RUDE IN KOVINE“

D. D.

Brzjavni naslov: Rude
Telefon interurban 2727
Telefon krajevni 2827

En gros:

švinec, cink,

cin, aluminij, baker,

cinkova pločevina, svin-

čena pločevina, pocinkana

železna pločevina (izdelek Cin-

karne, d. d., Celje), žveplenokisla

glina, aluminijev hidrat, bakrena galica,
cinkov prah, katran, stare kovine, kovinasti

ostanki, rude vseh vrst

Ako Vam naš list ugaja!

ga pokažite svojim prijateljem in ga pošljite kot tiskovino svojim sorodnikom v Francijo, Nemčijo, Ameriko in drugam

Spolne bolezni,

sifilis, kapavica, beli tok so ozdravljive brez strupenih vbrizgavanj, brez živega srebra in salvarzana. Tisoči žen in mož enodušno hvalijo svoje ozdravljenje (trajno) na naroden način s preparatom „VIGI-TABL“ brez motenj v izvrševanju poklica. Sijajna priznanja. Tisoče zahval. „VIGI-TABL“ učinkuje zajamčeno, sigurno in prav hitro. Učinki so naravnost presenetljivi. Prof. Herry se je o njih izrazil, da „delajo prave čudeže“. Uporabljanje je za zdravje povsem neškodljivo. Cena Din 120.—, posebno za stare slučaje Din 200.—. Poskusna pošiljka Din 90.—. Pošilja diskretno le HAVELKOVA Pharm. laboratorij AIOE, Praga-Vinograd, Slezská 116 - T. R. 801. Pošt. predal 28. Č. S. R.